

งานจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ
ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
รายสาขา/ รายพื้นที่/ รายประเด็น:

การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ในพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland)

การส่งเสริม SME ในจังหวัดเชียงราย

สารบัญ

1	บทนำ.....	1
1.1	หลักการและเหตุผล.....	1
1.2	วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
1.3	แนวคิดการพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่เมืองเล็ก	2
1.4	นิยามของพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland) และการกำหนดพื้นที่ดำเนินการ.....	4
2	การศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลและแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริม SME ในจังหวัดเชียงราย	8
2.1	ข้อมูลจังหวัดเชียงราย.....	8
2.2	ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์ SME ในจังหวัดเชียงราย	31
2.3	การวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย	43
2.4	ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ในจังหวัดเชียงราย.....	51
	ภาคผนวก การจัดลำดับของเมืองในรายภาค ปี พ.ศ. 2600.....	ก-1

1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) มีความสำคัญต่อประเทศทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ครอบคลุมภาคเกษตร ภาคผลิต ภาคการค้า และภาคบริการ ด้วยจำนวนที่มีมากถึง 2,736,744 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.73 ของจำนวนวิสาหกิจทั่วประเทศ ก่อให้เกิดมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 5,212,004 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ รวมถึงมีการจ้างงานจำนวน 10,749,735 คน คิดเป็นร้อยละ 80.44 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2558

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในมิติเชิงพื้นที่ พบว่า พื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงมีการกระจุกตัวของจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงมีค่าความหนาแน่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Density) หรือจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อประชากร 1,000 คน สูงกว่าจังหวัดอื่นที่อยู่ไกลออกไป และสูงกว่าค่า SME Density ของประเทศอีกด้วย นอกจากนี้ วิสาหกิจในแต่ละพื้นที่ มีการดำเนินธุรกิจ ปัญหาและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ดังนั้น การกำหนดแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำเป็นต้องทราบข้อมูลสถานการณ์ ประเด็นที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ สภาพปัญหาในแต่ละสาขาธุรกิจและพื้นที่ซึ่งมีการกระจุกตัวของกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland) ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดที่ไม่ใช่เมืองใหญ่ หรือชนบทนอกเขตเมือง/นอกเขตเทศบาล

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) จึงได้ทำการศึกษาปัจจัยและมาตรการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก เพื่อทราบถึงศักยภาพและขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ดังกล่าว และจัดทำเป็นยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในมิติเชิงพื้นที่การดำเนินธุรกิจ: การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อศึกษาข้อมูลสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจในพื้นที่เมืองเล็ก
- 2) เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมิติเชิงพื้นที่การดำเนินธุรกิจ: การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและทิศทางการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย และแผนปฏิบัติการอันประกอบด้วยตัวอย่างโครงการต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

- 3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยใน มิติเชิงพื้นที่การดำเนินธุรกิจ: การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก

1.3 แนวคิดการพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่เมืองเล็ก

ในการศึกษาการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดและองค์ประกอบในการศึกษาของโครงการ จากการศึกษาพบว่า แนวคิดในการพัฒนา SME ประกอบด้วยปัจจัยหลักในการพัฒนา 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่เมืองเล็ก

1) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ (Product and Service Development)

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น มีความหลากหลายและมีมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในท้องถิ่น รวมไปถึงการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวที่ดึงดูดเงินตราจากทั้งในประเทศและต่างประเทศมาในพื้นที่ และส่งผลให้คนในท้องถิ่นมีงานทำและมีรายได้มากขึ้น โดยแนวทางการพัฒนาในเบื้องต้นสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก ผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่ที่เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น กิจกรรมการเกษตร เป็นต้น

2) **ด้านการพัฒนาช่องทางการกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์ (Distribution Channel and Logistics Development)**

การพัฒนากระบวนการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ที่ดี ส่งผลต่อการพัฒนาระบบอื่นๆ ด้วย เช่น การขนส่งที่ดีทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากพื้นที่เมืองเล็กสู่เมืองใหญ่ ทำให้คนในพื้นที่เมืองเล็กมีรายได้มากขึ้น โดยแนวทางในการพัฒนาสามารถทำได้โดย 1) การพัฒนาและเพิ่มความหลากหลายของช่องทางการจำหน่ายสินค้า ช่วยให้ SME มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้ามากขึ้น และ 2) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่ง สามารถช่วยพัฒนา SME ในพื้นที่เมืองเล็กให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการขนส่งและระบบโลจิสติกส์นั้น เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนการดำเนินงานของ SME ซึ่งระบบโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่งที่เพียงพอ มีประสิทธิภาพ สะดวกและปลอดภัย ทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่นั้นเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

3) **ด้านการพัฒนาแรงงาน (Skilled Labour Development)**

แรงงานเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิต (Factor of Production) ที่สำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องการได้รับการสนับสนุนการพัฒนาทักษะแรงงาน รวมถึงการจ้างแรงงานในพื้นที่ เพื่อลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานจากพื้นที่เมืองเล็กไปสู่เมืองหลักเป็นสำคัญ โดยการสนับสนุนด้านแรงงานนี้ สามารถทำได้โดยส่งเสริมการศึกษา การให้ความรู้ด้านการประกอบธุรกิจแก่ผู้ประกอบการ รวมไปถึงการสนับสนุนการทำงานของผู้อยู่โอกาส

4) **ด้านการสนับสนุนทางการเงิน (Fund Raising)**

ปัจจัยทางการเงินถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจในทุกระยะของการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นระยะแรกเริ่ม ระยะขยายกิจการ และระยะฟื้นฟูกิจการจากปัญหาหรือภัยพิบัติต่างๆ โดยหน่วยงานภาครัฐจะต้องมีแนวทางการสนับสนุนด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการที่หลากหลาย มีความเหมาะสมกับผู้ประกอบการในแต่ละระยะ ซึ่งมีความต้องการ และเงื่อนไขการใช้เงินที่แตกต่างกันไป

5) **ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Communities)**

การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการช่วยสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตสินค้าและบริการ เพื่อให้ผู้ผลิตมีอำนาจในการต่อรองกับตลาดมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยกระจายความเสี่ยงในการดำเนินงานที่อาจเกิดกับแค่ผู้ประกอบการเดียวไปยังหลายๆ ผู้ประกอบการ ผ่านการสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการในพื้นที่ห่างไกล ประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับมีทั้งช่วยสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการและช่วยให้มีการเข้าถึงอุปทานหรือแหล่งวัตถุดิบใหม่ๆ มากขึ้น ผู้ประกอบการสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และเทคนิคใหม่ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาสินค้าและบริการ อีกทั้งผู้ประกอบการยังสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ เนื่องจากสามารถแบ่งการผลิตออกเป็นรายย่อยหลายๆ รายได้ตามความถนัดของแต่ละผู้ประกอบการ

6) ด้านนโยบายการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Development Policy)

แผนพัฒนาจังหวัดเป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและอาชีพให้สนองต่อความต้องการของประชาชนในจังหวัด การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็กควรมีการบูรณาการควบคู่กันไปกับแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อช่วยให้การพัฒนาสัมฤทธิ์ผลมากขึ้นผ่านการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนโดยการจัดทำแผนการพัฒนา SME ที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกันในทุกระดับ

1.4 นิยามของพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland) และการกำหนดพื้นที่ดำเนินการ

ในเบื้องต้น การกำหนดนิยามของพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland) โดยทั่วไป หมายความว่า พื้นที่ซึ่งมีความห่างไกลจากตัวเมืองหลัก และมีความเจริญไม่สูงมาก หากแต่ในการศึกษาข้อมูลในการดำเนินงานครั้งนี้ จำเป็นต้องมีเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่อย่างชัดเจน เพื่อใช้ในการสรุปขอบเขตของพื้นที่เมืองเล็ก ที่จะใช้ในการคัดเลือกเป็นพื้นที่เป้าหมายการดำเนินการต่อไป

แผนภาพที่ 2 การกำหนดนิยามของพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland)

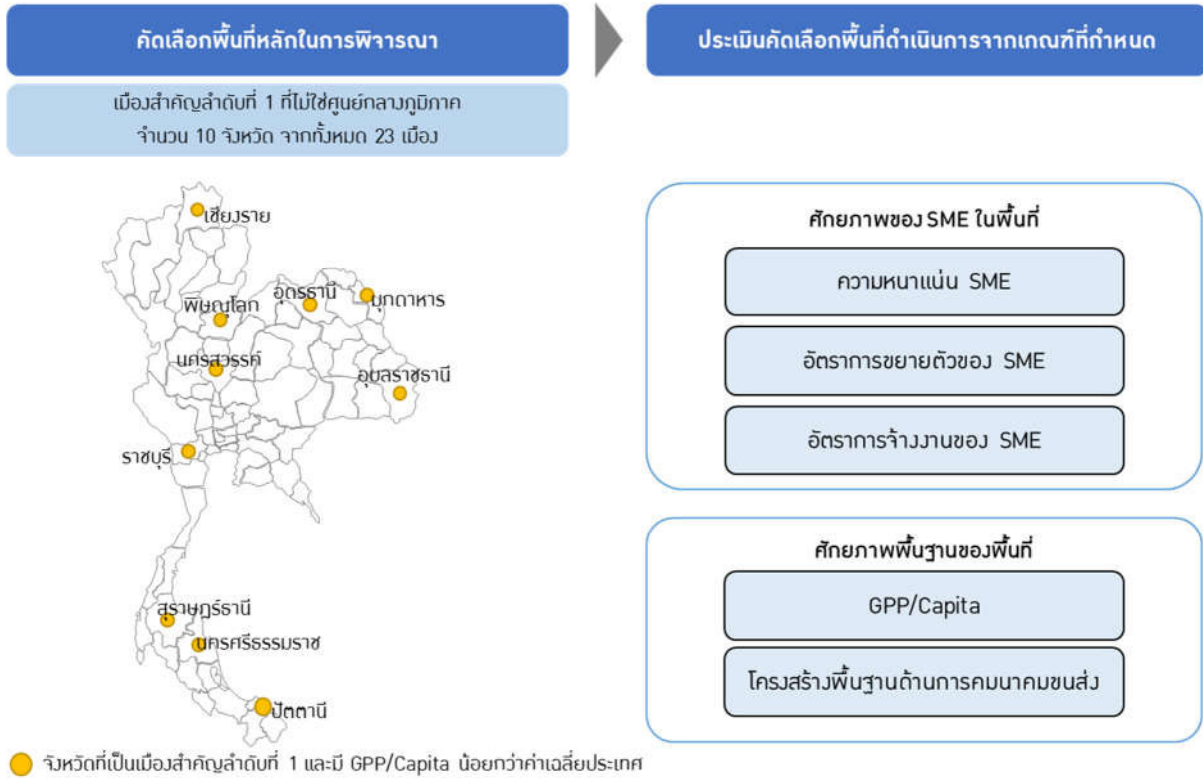

ดังนั้น จากความหมายโดยทั่วไปของพื้นที่เมืองเล็กข้างต้น ได้เลือกใช้ข้อมูล 2 ชุดในการกำหนดขอบเขตพื้นที่เมืองเล็ก คือ

- 1) การพิจารณาความห่างไกลจากตัวเมือง คัดเลือกจากข้อมูลผังประเทศไทย พ.ศ. 2600 จัดทำโดยกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาพื้นที่ซึ่งไม่ใช่ตัวเมืองหลัก โดยมีขอบเขตพื้นที่ในการพิจารณาเมืองในการคัดเลือกจากเมืองสำคัญลำดับที่ 1 ตามข้อมูลผังประเทศไทย พ.ศ. 2600 (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก)
- 2) การพิจารณาความเจริญของพื้นที่ในระดับจังหวัด พิจารณาจากข้อมูลมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวประชากร (Gross Provincial Product: GPP/ Capita) ปี 2557 ซึ่งกำหนดขอบเขตจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวประชากร ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ซึ่งมีมูลค่าอยู่ที่ 195,995 บาท

จากขอบเขตนิยามพื้นที่เมืองเล็กข้างต้น สามารถกำหนดขอบเขตเบื้องต้น 10 จังหวัดจะเป็นจังหวัดหลักที่นำมาพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ SME ในพื้นที่ และปัจจัยหลักที่สนับสนุนการพัฒนา SME ในพื้นที่ต่อไป

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวทางการกำหนดพื้นที่ดำเนินการ

เมื่อสามารถคัดกรองพื้นที่หลักที่จะนำมาใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลได้แล้ว จึงได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นของพื้นที่หลัก เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ ทั้งนี้เกณฑ์ในการพิจารณาดังกล่าวประกอบด้วยข้อมูลใน 2 ส่วนหลัก คือ ข้อมูลศักยภาพของ SME ในพื้นที่ และข้อมูลศักยภาพพื้นฐานของพื้นที่ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- เกณฑ์ข้อมูลศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ พิจารณาจากข้อมูลของพื้นที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับ SME เพื่อศึกษาถึงศักยภาพของ SME ในพื้นที่ และความเป็นไปได้ในการเติบโตในอนาคต ซึ่งข้อมูลจะนำมาพิจารณานี้ประกอบด้วย
  - ความหนาแน่นของ SME ในพื้นที่ หมายถึงจำนวน SME ต่อประชากร 1,000 คน ในขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา โดยเป็นข้อมูลที่สะท้อนการกระจายตัวของระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ ผ่านการสร้างงาน และการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่เป็นสำคัญ

- อัตราการขยายตัวของจำนวน SME ในพื้นที่ เปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวน SME ของพื้นที่ในแต่ละปี เพื่อประเมินถึงศักยภาพ แนวโน้มการขยายตัวของจำนวน SME ในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษาปัจจัยความสำเร็จการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ได้ต่อไป
  - อัตราการจ้างงานของ SME ในพื้นที่เมืองต่อจำนวนประชากรของจังหวัด เพื่อศึกษาถึงโอกาสในการสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ ผ่านการจ้างงานของ SME ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ต่อไป เนื่องจากการจ้างงานของ SME จะเน้นไปที่การจ้างแรงงานที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นสำคัญ โดยไม่จำเป็นต้องโยกย้ายถิ่นฐานเพื่อไปทำงานในเขตพื้นที่เมือง ทำให้เกิดการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจในชุมชนมากขึ้นด้วยเช่นกัน
- เกณฑ์ข้อมูลศักยภาพพื้นฐานของพื้นที่ ข้อมูลสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา SME ในพื้นที่ พิจารณาจากข้อมูลใน 2 ส่วน คือ
- รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร เป็นข้อมูลเบื้องต้นของสถานะทางเศรษฐกิจของพื้นที่ รวมไปถึงความเท่าเทียมในการกระจายรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่อีกด้วย
  - โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งในพื้นที่ เป็นข้อมูลปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนโครงสร้างระบบเศรษฐกิจของพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสะดวก รวดเร็วในการขนส่งสินค้า และการบริการต่างๆ ผ่านระบบการคมนาคมหลักของประเทศ 4 ระบบ คือ ระบบขนส่งทางบก ระบบขนส่งทางราง ระบบขนส่งทางอากาศ และระบบการขนส่งทางเรือ

จากข้อมูลเบื้องต้นทั้ง 5 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพพื้นฐานในการพัฒนา SME ของแต่ละจังหวัดโดยการจัดลำดับและให้คะแนนตามข้อมูลในแต่ละประเด็น แล้วจึงนำมาสรุปเป็นคะแนนรวมความน่าสนใจของพื้นที่ พบว่า จังหวัดที่มีคะแนนสูงที่สุดใน 4 อันดับแรก คือ จังหวัดพิษณุโลก ราชบุรี เชียงราย และสุราษฎร์ธานี

แผนภาพที่ 4 พื้นที่ 4 จังหวัดเป้าหมายในการดำเนินงาน

กล่าวโดยสรุปคือ พื้นที่เมืองเล็กที่เป้าหมายดำเนินการทั้ง 4 พื้นที่ ประกอบด้วย จังหวัดพิจิตร ราชบุรี เชียงราย และสุราษฎร์ธานี โดยมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

- 1) เป็นจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อประชากร น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ
- 2) เป็นเมืองสำคัญลำดับที่ 1 ตามผังประเทศไทย พ.ศ. 2600
- 3) มีศักยภาพพื้นฐานในพื้นที่ซึ่งสามารถสนับสนุนการพัฒนา SME ในพื้นที่ได้ ไม่ว่าจะเป็น ความหนาแน่นของ SME ในพื้นที่ อัตราการขยายตัวของ SME ในพื้นที่ อัตราการจ้างงานของ SME ในพื้นที่ รายได้ต่อหัวของประชากรในพื้นที่ รวมไปถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งในพื้นที่

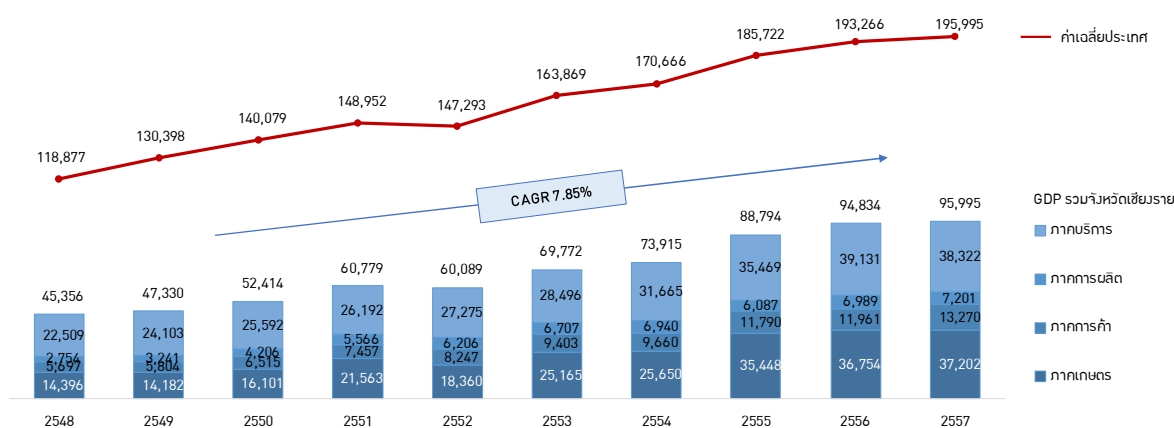

จำนวนประชากรของจังหวัดเชียงรายในปี พ.ศ. 2559 ทางจังหวัดมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,282,853 คน โดยจำแนกเป็นประชากรเพศชาย 626,868 คนและประชากรเพศหญิง 655,985 คน ซึ่งมีจำนวนประชากรมากเป็นลำดับที่ 15 ของประเทศ และเป็นลำดับที่ 2 ของภาคเหนือ นอกจากนี้ ประชากรในพื้นที่ซึ่งไม่ได้สัญชาติไทย มีมากถึงร้อยละ 9.2 หรือ 108,407 คน สามารถจัดได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีประชากรซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยมากเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ รองจากจังหวัดตาก และแม่ฮ่องสอน

1. สภาพเศรษฐกิจ

เบื้องต้น สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงราย พิจารณาจากมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคน (GPP per capita) ในปี พ.ศ. 2557 มีมูลค่า 95,995 บาท/คน/ปี ซึ่งอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีคิดเป็นร้อยละ 7.85 คำนวณตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึงปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตที่สูงกว่าภาพรวมของประเทศซึ่งมีอัตราการเติบโตร้อยละ 5.13

แผนภาพที่ 6 ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนจังหวัดเชียงรายปี 2547-2557

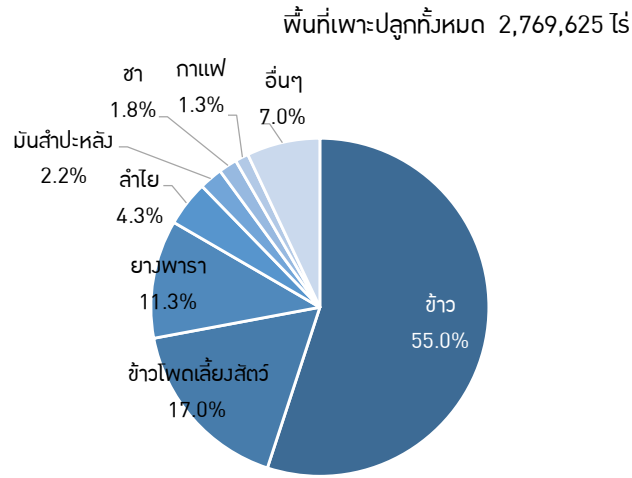
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนของจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทกิจกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็นภาคการเกษตร ภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคการบริการ จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงรายอยู่ในภาคการบริการและการเกษตรเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 39.9 และ 38.8 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนของจังหวัด หรือคิดเป็น 38,322 บาท/คน/ปี และ 37,202 บาท/คน/ปี ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมในภาคการค้าและการผลิต คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 13.8 และร้อยละ 7.5 หรือ 13,270 บาท/คน/ปี และ 7,201 บาท/คน/ปี ตามลำดับ

จากการพิจารณาข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนของจังหวัดเชียงรายในเบื้องต้นนี้ จะเห็นได้ว่า เชียงรายเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพพื้นฐานด้านเศรษฐกิจที่น่าสนใจ เนื่องจากมีอัตราการขยายตัวของจังหวัดสูงกว่าค่าเฉลี่ยในภาพรวมของประเทศ โดยกิจกรรมหลักในพื้นที่จะเน้นไปที่ภาคการบริการ และภาคเกษตร ซึ่งอาศัยศักยภาพพื้นฐานหลักของจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการเกษตร และด้านการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

แผนภาพที่ 8 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2558

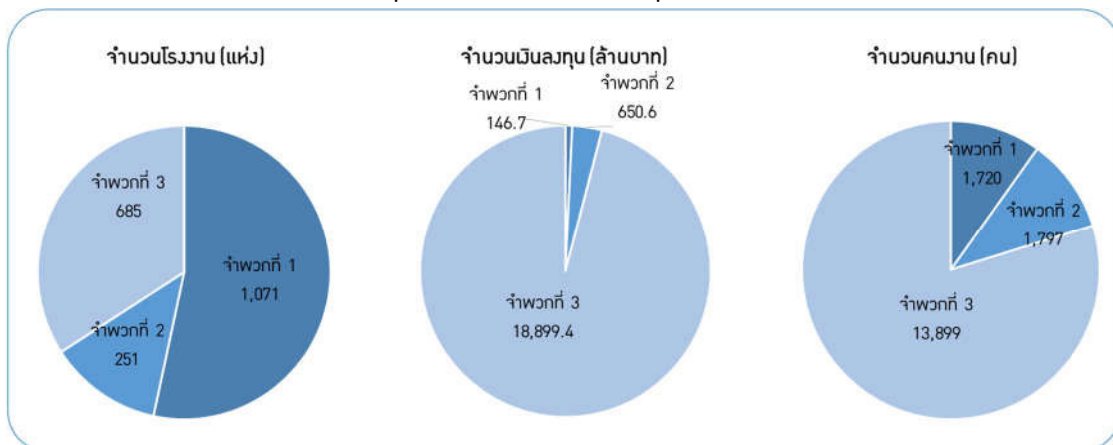
ที่มา: สำนักงานจังหวัดเชียงราย

จะเห็นได้ว่าพืชเศรษฐกิจในจังหวัดเชียงราย มีความหลากหลายเป็นอย่างมาก อีกทั้งเป็นสินค้าที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดและประเทศได้เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นสับปะรด ทั้งพันธุ์ภูแล และนางแล ชา และกาแฟ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่สนับสนุนให้จังหวัดเชียงรายเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่สามารถนำสินค้าเกษตรเหล่านี้มาแปรรูปและจำหน่ายทั้งในไทยและต่างประเทศได้เป็นอย่างมาก

1.2) ภาควารผลิต

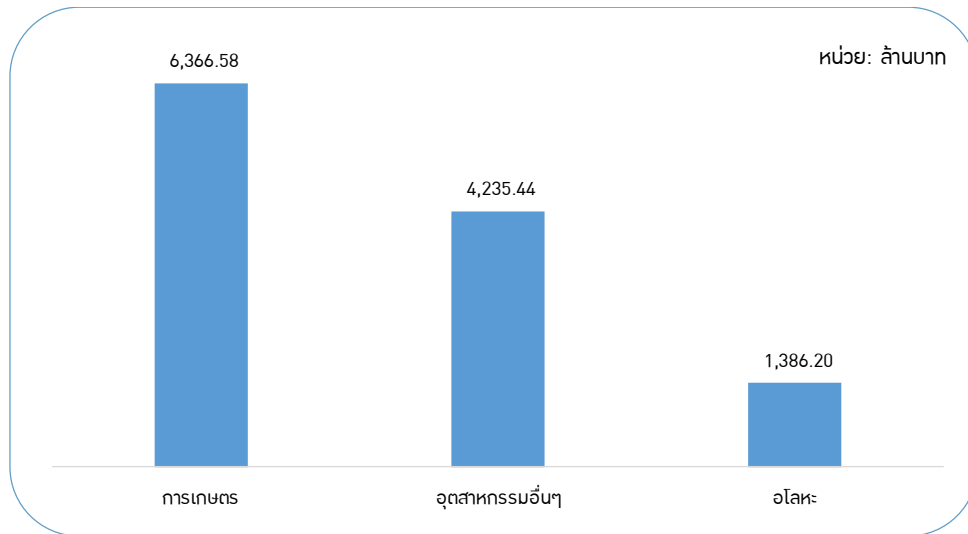
สำหรับภาคอุตสาหกรรม จังหวัดเชียงรายมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 2,104 โรงงาน โดยจำแนกเป็น โรงงานจำพวกที่ 1 (ขนาดเล็ก) จำนวน 1,071 โรงงาน โดยมีจำนวนเงินทุน 146.7 ล้านบาทและการจ้างงาน 1,720 อัตรา โรงงานจำพวกที่ 2 (ขนาดกลาง) จำนวน 251 โรงงาน มีเงินลงทุน 650.6 ล้านบาทและมีคนงาน 1,797 อัตรา ส่วนโรงงานจำพวกที่ 3 (ขนาดใหญ่) มีจำนวน 685 โรงงาน มีจำนวนเงินลงทุน 18,899.4 ล้านบาท และมีการจ้างงาน 13,899 อัตรา

แผนภาพที่ 9 จำนวนโรงงาน เงินลงทุนและจำนวนคนงานภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2559

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย

แผนภาพที่ 10 จำนวนเงินลงทุนภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงรายปี พ.ศ. 2559

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย

ในเรื่องของจำนวนเงินลงทุนในภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงราย อุตสาหกรรมการเกษตรมีจำนวนการลงทุนที่สูงที่สุด คือ อุตสาหกรรมการเกษตร ด้วยจำนวนเงิน 6,366.58 ล้านบาท รองลงมาคือ อุตสาหกรรมอื่นๆ ด้วยจำนวนเงิน 4,235.44 ล้านบาท ประกอบด้วยกิจการเกี่ยวกับห้องเย็น กิจการเกี่ยวกับหิน กรวด ดิน หรือทรายที่ใช้ในการก่อสร้าง กิจการเกี่ยวกับยาสูบ เป็นหลัก ส่วนอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากเป็นอันดับที่สามคือ อุตสาหกรรมอโลหะ ด้วยจำนวนเงิน 1,386.20 ล้านบาท

1.3) การท่องเที่ยว

จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน แลยังมีอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้บนดอยสูงที่สลับซับซ้อน เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำและน้ำตกอันงดงามหลายแห่ง สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายมีหลายแห่งที่น่าสนใจ ยกตัวอย่างเช่น ไร่บุญรอด พระธาตุดอยตุง วัดร่องขุ่น สวนแม่ฟ้าหลวง และวนอุทยานภูชี้ฟ้า

แผนภาพที่ 11 แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2554-2558

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว

โดยในปี พ.ศ.2558 จังหวัดเชียงรายมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 3.07 ล้านคน โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยเติบโตต่อปีค่านวนระหว่างปีพ.ศ. 2554 ถึงปี พ.ศ. 2558 มีค่าเท่ากับร้อยละ 7.43

1.4) ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง

ในส่วนของผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจของจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่จะเป็นผลผลิตทางการเกษตร ยกตัวอย่างเช่น กาแฟ ชาและสับปะรด โดยมีสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือ Geographical Indication (GI) ในประเทศ 5 รายการ คือ

- 1) กาแฟดอยตุง
- 2) กาแฟดอยช้าง
- 3) สับปะรดนางแล
- 4) สับปะรดภูแล
- 5) ชาเชียงราย (ชาเขียวและชาอู่หลง)

ทั้งนี้ กาแฟดอยตุงและกาแฟดอยช้าง ยังได้รับการขึ้นทะเบียน GI ในสหภาพยุโรป (EU) ด้วย

นอกจากผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน GI ทั้งในและต่างประเทศ รวม 5 รายการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีผลิตภัณฑ์อีกหนึ่งรายการที่มีเอกลักษณ์สูง คือ ข้าวเหนียวเขี้ยววง ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเดิม ที่ปลูกในแถบอำเภอมะจัน

2. โครงสร้างพื้นฐาน

2.1) ด้านคมนาคม

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่อยู่เหนือที่สุดของประเทศไทย โดยตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 785 กิโลเมตร มีสนามบินนานาชาติหนึ่งแห่ง มีท่าเรือพาณิชย์สองแห่งใช้ในติดต่อกับชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน คือท่าเรือเชียงของและท่าเรือเชียงแสน แต่การคมนาคมทางรางในปัจจุบันมีถึงเพียงจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น

อย่างไรก็ดี สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) กระทรวงคมนาคม ได้กำหนด โครงการที่สำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558-2565 โดยมีจังหวัดเชียงรายเป็นหนึ่งในพื้นที่ซึ่งได้รับประโยชน์ในการดำเนินงานจำนวน 4 แผนงานหลัก คือ

โครงการพัฒนาระบบการขนส่งทางราง

- 1) แผนพัฒนาเครือข่ายเชื่อมต่อภูมิภาคโดยการพัฒนาขบวนรถไฟความเร็วสูง การพัฒนาขบวนรถไฟสายใหม่ ที่อยู่ตามแนวโครงข่ายเส้นทางภายใต้กรอบ GSM เป็นลำดับแรก ได้แก่ สายเด่นชัย-เชียงราย-เชียงของ ระยะทาง 326 กิโลเมตร

โครงการพัฒนาระบบการขนส่งทางบก

- 1) โครงการก่อสร้างศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่ง ในพื้นที่ อ.เชียงของ
- 2) โครงการก่อสร้างถนนสาย เชื่อม จ3 - วงแหวนตะวันตก เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทางติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน

โครงการพัฒนาระบบการขนส่งทางอากาศ

- 1) แผนการขยายลานจอดของสนามบินนานาชาติจังหวัดเชียงรายจาก 5 ลานเป็น 9 ลาน เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวและนักเดินทางที่จะเข้ามายังพื้นที่จังหวัดเชียงรายที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต

แผนภาพที่ 12 แนวเส้นทางการพัฒนารถไฟความเร็วสูง สายเด่นชัย-เชียงใหม่-เชียงใหม่ของ

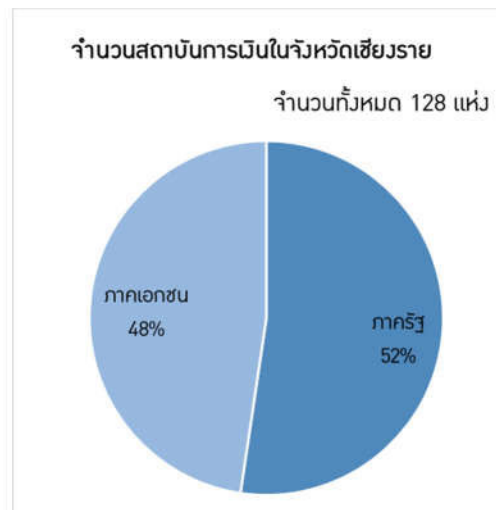

ที่มา: แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. 2558-2565 กระทรวงคมนาคม และสำนักงานจังหวัดเชียงราย

2.2) สถาบันการเงิน

จังหวัดเชียงรายมีจำนวนสถาบันการเงินทั้งสิ้น 128 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถาบันการเงินภาครัฐ 67 แห่ง และสถาบันการเงินภาคเอกชน 61 แห่ง

แผนภาพที่ 13 จำนวนสถาบันการเงินในจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2557

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ซึ่งสถาบันการเงินภาครัฐที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 19 แห่ง รองลงมาคือ ธนาคารออมสิน 18 แห่ง และธนาคารกรุงไทย 17 แห่ง ในส่วนของสถาบันการเงินภาคเอกชนที่มีจำนวนมากที่สุดได้แก่ ธนาคารกรุงเทพและธนาคารกสิกรไทย 18 แห่ง และรองลงมาคือ ธนาคารไทยพาณิชย์ 8 แห่ง

แผนภาพที่ 14 อัตราส่วน SME ต่อจำนวนสถาบันการเงินของจังหวัดเชียงราย

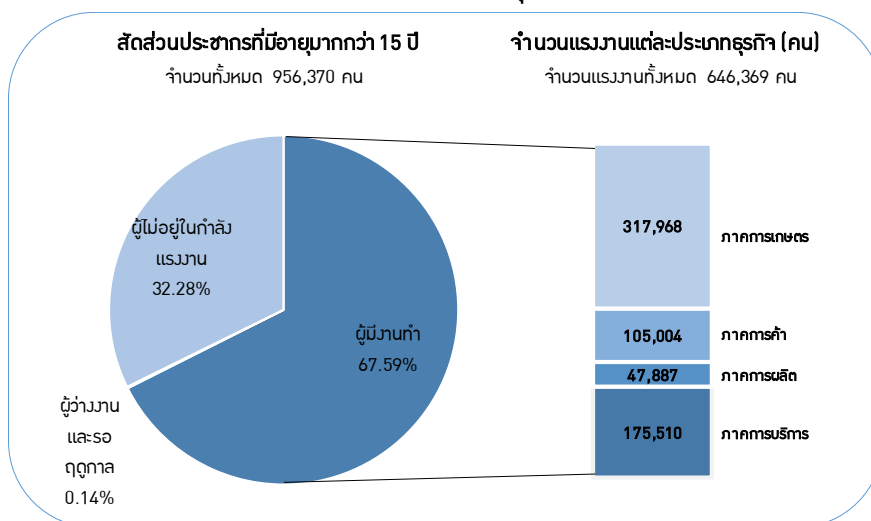
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และสสว.

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ พบว่า อัตราส่วนจำนวน SME ต่อจำนวนสถาบันการเงินของจังหวัดเชียงรายคือ 312 : 1 ซึ่งความหนาแน่นของการใช้บริการสถาบันการเงินอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากอัตราส่วนจำนวน SME ต่อจำนวนสถาบันการเงินของทั้งประเทศ คือ 466 : 1 ดังนั้น ผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงรายมีโอกาสได้รับการบริการจากสถาบันการเงินที่ค่อนข้างทั่วถึง

2.3) ด้านแรงงาน

จังหวัดเชียงรายมีจำนวนประชากรวัยทำงานซึ่งมีอายุมากกว่า 15 ปีทั้งหมด 956,370 คน โดยมีแรงงานหรือผู้มีงานทำทั้งหมด 646,369 คน ในปี 2559 คิดเป็น ร้อยละ 67.59 ส่วนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานคิดเป็น ร้อยละ 32.28 โดยมีอัตราว่างงานค่อนข้างต่ำ คิดเป็นเพียง ร้อยละ 0.15 ของจำนวนประชากรที่มีอายุมากกว่า 15 ปีในจังหวัด

แผนภาพที่ 15 จำนวนแรงงานจำแนกตามประเภทธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2559

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงราย

สำหรับรายละเอียดผู้มีงาน สามารถจำแนกตามประเภทธุรกิจเป็น 4 กลุ่ม คือ ภาคการเกษตร มีจำนวนการจ้างงานมากที่สุด มีจำนวน 317,968 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 รองลงมาคือภาคการบริการ จำนวน 175,510 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 ส่วนภาคการค้า ภาคการผลิตมีจำนวนแรงงาน 105,004 คน (ร้อยละ 16.2) และ 47,887 คน (ร้อยละ 7.4) ตามลำดับ

2.4) สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงราย มีมหาวิทยาลัยหลักจำนวน 4 แห่ง คือ

- 1) **มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง** ประกอบด้วย 13 สำนักวิชาโดยแต่ละสำนักมีรายละเอียดดังนี้
  1. สำนักวิชาศิลปศาสตร์ เปิดสอนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย
  2. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มีการเรียนการสอน 2 หลักสูตร ได้แก่ วิทยาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และเคมีประยุกต์ และวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมวัสดุ
  3. สำนักวิชาการจัดการ เปิดสอน 3 หลักสูตร ได้แก่ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ และบัญชี
  4. สำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเรียนการสอน 2 หลักสูตรที่คล้ายกับสำนักวิชาวิทยาศาสตร์แต่เปิดสอนต่างสาขากัน ได้แก่ หลักสูตรวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมซอฟต์แวร์ และเทคโนโลยีมัลติมีเดียและการสร้างภาพเคลื่อนไหว และหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ เปิดสอนสาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และวิศวกรรมสื่อสารและสารสนเทศ
  5. สำนักวิชาอุตสาหกรรมและการเกษตร เปิดสอนสาขาวิชาเทคโนโลยีการอาหาร และเทคโนโลยีการจัดการผลิตผลเกษตรและการบรรจุ
  6. สำนักวิชานิติศาสตร์
  7. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์เครื่องสำอาง สาขาวิชาวิทยาศาสตร์เครื่องสำอาง และเทคโนโลยีความงาม
  8. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย 5 หลักสูตร ได้แก่ แพทย์แผนไทยประยุกต์ สาธารณสุขศาสตร์ กายภาพบำบัด แพทย์แผนจีน และวิทยาศาสตร์
  9. สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์
  10. สำนักวิชาแพทยศาสตร์
  11. สำนักวิชาทันตแพทยศาสตร์
  12. สำนักวิชาจีนวิทยา ประกอบด้วย 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตร์ สาขาวิชาจีนศึกษา ภาษาจีนธุรกิจ และภาษาและวัฒนธรรมจีน และหลักสูตรศึกษาศาสตร์ สาขาสอนภาษาจีน
  13. สำนักวิชานวัตกรรมการสังคม

- 2) **วิทยาลัยเชียงราย** มีคณะที่เปิดสอนทั้งหมด 5 คณะ ได้แก่ คณะแพทย์ตะวันออก (หลักสูตรการแพทย์แผนจีน) พยาบาลศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และบริหารธุรกิจ
- 3) **มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย** มีการเรียนการสอนทั้งหมด 9 คณะ ได้แก่ ครุศาสตร์ นิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ บริหารธุรกิจ การแพทย์แผนไทย รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และศิลปศาสตร์
- 4) **มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย** มีการเรียนการสอนใน 2 คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์

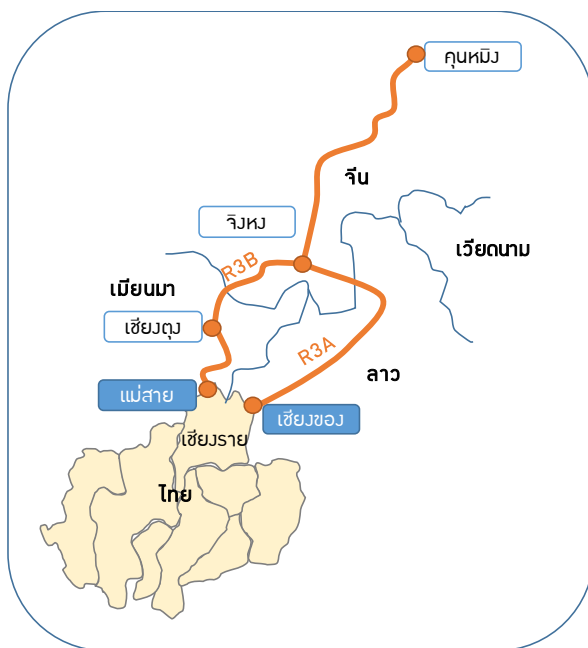
โดยสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงราย 4 แห่งนี้ จะมีส่วนสนับสนุนด้านการค้นคว้าวิจัยด้านต่างๆ เพื่อสนับสนุนภาคธุรกิจโดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดได้

3. เขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดเชียงรายถือเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย โดยมีศักยภาพทั้งด้านการท่องเที่ยว การค้าชายแดน การลงทุน และบริการโลจิสติกส์ โดยในวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ประกาศให้จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจระยะที่ 2 และสามารถเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2559 และในวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2558 คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ประกาศขอบเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงรายใน 3 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย เชียงแสน และเชียงของ โดยในแต่ละพื้นที่จะผลิตสินค้าตามความถนัดและศักยภาพของพื้นที่ ใช้ความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ของไทย ในการเป็นทางผ่านขนส่งสินค้าเข้ามายังอาเซียน

โดยการเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ จังหวัดเชียงรายจะประโยชน์ต่อการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เช่น การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการ หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษมีหลายประเภท เช่น เขตการค้าเสรี เขตอุตสาหกรรมเสรี เขตปลอดภาษี เขตการค้าชายแดนเสรี และเขตพัฒนาการส่งออก ในประเทศไทย

แผนภาพที่ 16 เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างเชียงรายกับ จีนตอนใต้ผ่านเส้นทาง R3A และ R3B

ที่มา: เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย

เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพและโอกาสจากข้อได้เปรียบในด้านภูมิศาสตร์ คือ จังหวัดเชียงรายตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) ซึ่งสามารถไปทางเหนือเชื่อมโยงกับ จีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) ได้ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยทางบกอาศัย 2 เส้นทาง ได้แก่ ถนน R3A (ผ่านด่าน เชียงทอง และ สปป.ลาว) และ R3B (ผ่านด่านแม่สาย และเมียนมา) สำหรับทางน้ำสามารถขนส่งโดยอาศัยแม่น้ำโขงโดยผ่านท่าเรือเชียงแสน สามารถเชื่อมโยงลงมาทางใต้สู่ท่าเรือแหลมฉบังเพื่อส่งออกทางทะเลไปยังภูมิภาคอื่นของโลกได้เช่นกัน

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเชียงรายมีศักยภาพในการให้บริการด้านโลจิสติกส์แก่จีนตอนใต้และพื้นที่ตอนบนของเมียนมาและ สปป.ลาว เพื่อขนส่ง สินค้าออกทางทะเลที่แหลมฉบัง มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเชียงรายกับแหล่ง ท่องเที่ยวในพื้นที่ตอนบนของเมียนมาและ สปป.ลาว และจีนตอนใต้ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรม แปรรูปเกษตรและอาหาร เครื่องเรือน แปรรูปไม้ มีโอกาสพัฒนาขยายห่วงโซ่มูลค่าการผลิต

โดยพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดเชียงราย อยู่ในพื้นที่ 3 อำเภอ คือ แม่สาย เชียงทอง และเชียงแสน ซึ่งมีกิจกรรมหลักในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

- การลงทุนในเครื่องจักร SME ยังสามารถนำเครื่องจักรมาใช้แล้วในประเทศมาใช้ หากแต่ต้องลงทุนในเครื่องจักรใหม่ในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าเครื่องจักรทั้งหมด ส่วนผู้ประกอบการทั่วไปจะไม่ได้รับอนุญาตให้มีการลงทุนในเครื่องจักรเก่าในประเทศมาก่อน
- 2) **มาตรการของกรมสรรพากร** ซึ่งสนับสนุนผู้ประกอบการที่ไม่ได้รับสิทธิจาก BOI โดยจะได้รับสิทธิลดหย่อนอัตราภาษี จากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 10 เป็นเวลา 10 รอบบัญชี ส่วนผู้ประกอบการ SME จะต้องไม่ใช่สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและได้รับสิทธิลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจึงจะได้รับสิทธิลดหย่อนภาษีดังกล่าว
- 3) **มาตรการด้านสิทธิประโยชน์ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.)** ประกอบไปด้วยสิทธิประโยชน์หลักใน 3 ด้าน ดังนี้
- สิทธิที่ไม่เกี่ยวกับภาษีอากร จะได้รับอนุญาตในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม การนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงาน และการให้ส่งเงินออกไปนอกราชอาณาจักรเป็นเงินตราต่างประเทศตามเงื่อนไขที่กำหนด
  - สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรในเขตประกอบการเสรี ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าและขาออก รวมถึงการยกเว้นและคืนค่าภาษีอากรในกรณีต่างๆ เช่น การนำเข้าวัตถุดิบมาผลิตในพื้นที่และส่งออกต่างประเทศ เป็นต้น
  - บริการจากศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One Stop Service: OSS) ภายในพื้นที่ โดยเน้นการอำนวยความสะดวกในการให้บริการด้านการค้าและการลงทุน รวมถึงด้านแรงงาน และสาธารณสุข ผ่านศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ซึ่งจะทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลและประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยื่นขอใบอนุญาตต่างๆ

จะเห็นได้ว่าการที่จังหวัดเชียงรายได้รับเลือกให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จะเป็นอีกหนึ่งโอกาสในการสนับสนุนผู้ประกอบการภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย ในการลงทุนดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านการค้า การผลิต และการบริการ ซึ่งจะส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงรายมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องต่อไป

2.1.1.2 แผนการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

สำหรับการพัฒนาพื้นที่จังหวัดเชียงราย ประกอบไปด้วยแผนการพัฒนาหลักจำนวน 2 แผน คือ แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย (พ.ศ. 2561 - 2564) และ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (พ.ศ. 2557 - 2560) โดยมีรายละเอียดการแผนการพัฒนา ดังต่อไปนี้

1. **แผนการพัฒนาจังหวัดเชียงราย (พ.ศ. 2561-2564)**

วิสัยทัศน์ “เมืองแห่งการค้า การลงทุน การเกษตร และการท่องเที่ยว รุ่งเรืองด้วยวัฒนธรรมล้านนา ประชาอยู่เย็นเป็นสุข”

พันธกิจ ประกอบด้วยพันธกิจหลักการพัฒนาจังหวัดเชียงราย 4 ด้าน ดังนี้

1. เพื่อสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การบริการ โลจิสติกส์ การเกษตร การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด กลุ่มอาเซียน +6 และ GMS
2. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยผู้นำนากลุ่มวิสาหกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลักในการสร้างภูมิคุ้มกันในการสร้างคน สังคมที่มีคุณภาพ
3. เพื่อสร้างสมดุลของระบบนิเวศและการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ เพื่อให้ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีคุณภาพ
4. เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ปกติและแนวชายแดน

ยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัดเชียงรายประกอบไปด้วย 6 ประเด็นยุทธศาสตร์หลัก คือ

1. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน และบริการโลจิสติกส์ เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด กลุ่มอาเซียน +6 และ GMS
2. การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ มาตรฐานสากลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. การดำรงฐานวัฒนธรรมล้านนาเพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ
4. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข
5. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงความสมบูรณ์และยั่งยืน
6. การรักษาความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แผนพัฒนาจังหวัดเชียงรายฉบับล่าสุด มีแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม SME ในพื้นที่ ใน 3 ประเด็นยุทธศาสตร์หลัก คือยุทธศาสตร์ที่ 1-3 โดยสนับสนุนทั้งในด้านการส่งเสริมการค้าการลงทุน การส่งเสริมสินค้าเกษตร และการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้ มีประเด็นเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ใน 4 ประเด็น คือ

1. **ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ** จังหวัดเชียงรายมีศักยภาพทั้งในด้านการเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ รวมทั้งเป็นแหล่งการค้าที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ชายแดน ดังนั้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการบริการของเชียงราย จะครอบคลุมการพัฒนาในทุกมิติ โดยมุ่งเน้นให้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ผลิตในจังหวัด รวมถึงการบริการในพื้นที่ มีคุณภาพ มาตรฐานและสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดได้ โดยมีรายละเอียดระบุเป็นกลยุทธ์ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2-3 เป็นหลัก เช่น การส่งเสริมสินค้าเกษตรแปรรูปให้ได้รับมาตรฐาน ออย., GMP, HACCP การสนับสนุนให้สินค้าเกษตรในพื้นที่ได้รับการรับรอง GI หรือการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการที่พักในจังหวัดได้รับการรับรองมาตรฐาน เป็นต้น
2. **ด้านการพัฒนาช่องทางการกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์** สนับสนุนช่องทางการตลาดในทุกด้านทั้งการค้า การบริการ และการแปรรูปสินค้าเกษตร เช่นเดียวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ โดยมีรายละเอียดระบุเป็นกลยุทธ์ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1-3 ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมช่องทางการตลาดออนไลน์ การส่งเสริมตราสินค้า และการประชาสัมพันธ์โดยอาศัยสื่อสมัยใหม่

ต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนการให้บริการด้านโลจิสติกส์ในพื้นที่ ผ่านการตั้งศูนย์กระจายสินค้าในพื้นที่ หรือการบริหารจัดการด้านศุลกากร เป็นต้น

3. **ด้านการพัฒนาแรงงาน** การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของแรงงานในจังหวัดเชียงรายนี้ เน้นไปที่การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเป็นหลัก ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3
4. **ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ** ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 กลยุทธ์ที่ 3 ได้มุ่งพัฒนาผู้ประกอบการและมีการส่งเสริมภาคธุรกิจโดยรวม และยังมีส่งเสริมและการพัฒนาการรวมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่ายทางธุรกิจทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งอาศัยความได้เปรียบในด้านตำแหน่งที่ตั้ง ในการขยายโอกาสทางธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านได้อีกด้วย

2. แผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (พ.ศ. 2557-2560)

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ประกอบไปด้วย 4 จังหวัด คือ เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน โดยมีแนวทางการพัฒนาดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ “ประตูการค้าสากล โดดเด่นวัฒนธรรมล้านนา สินค้าเกษตรปลอดภัย ประชาชนร่วมใจอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”

พันธกิจ การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ประกอบไปด้วย 4 พันธกิจ ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์เชื่อมโยงสู่สากล ให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
2. ส่งเสริมพัฒนาการและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตร อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่า
3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม อารยธรรมแห่งล้านนาตะวันออก ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นอัตลักษณ์และสุขภาพ
4. อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ

1. พัฒนาสภาพแวดล้อมในการพัฒนาการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์เชื่อมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและเตรียมพร้อมรับความร่วมมือประชาคมอาเซียน
2. การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีศักยภาพ
3. พัฒนาและสนับสนุนการยกระดับการพัฒนาสังคม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมและ สุขภาพ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
4. ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดย การมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว

ประเด็นสำคัญของแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 นั้น มีการระบุแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่ไว้อย่างชัดเจน ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 กลยุทธ์ที่ 2 คือการส่งเสริมการค้า การลงทุน โดยพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการและพัฒนาธุรกิจ SME หากแต่ยังเป็นการระบุการพัฒนาในภาพรวม ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแผนการพัฒนากลุ่มจังหวัดแล้ว พบว่า มีประเด็นสำคัญในการสนับสนุนผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ เน้นการผลิตภาพและคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร โดยเน้นความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ รวมทั้งการพัฒนามาตรฐานบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว
2. ด้านการพัฒนาช่องทางการกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์ พัฒนาระบบโลจิสติกส์ รองรับการเชื่อมโยง พื้นที่เศรษฐกิจแนวเหนือใต้ (North-South Economic Corridor-NSEC) ตามกรอบความร่วมมือ ในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)¹ โดยจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการโลจิสติกส์ และ ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) รวมถึงการพัฒนาช่องทางการตลาดโดยสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายเฉพาะกลุ่ม (Niche Product)
3. ด้านการพัฒนาแรงงาน การสนับสนุนการพัฒนาด้านแรงงานนี้ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในหลายด้านอย่างครอบคลุม บนพื้นฐานแนวทางการพัฒนาหลักของกลุ่มจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นด้านโลจิสติกส์ เกษตรกร และการท่องเที่ยว
4. ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ ด้วยโอกาสกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 นี้ มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านถึง 2 จังหวัดคือ ลาวและเมียนมา จึงมีการสนับสนุนโอกาสในการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการท่องเที่ยว โดยให้มีความร่วมมือกันในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงกันในกลุ่มประเทศ GMS รวมถึงผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรองค์กรเกษตรและผู้ประกอบการอุตสาหกรรม โดยการสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีเกษตรในพื้นที่ และสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจและผู้ประกอบการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำหรับการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 นอกจากแผนการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแล้ว ยังมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจากหน่วยงานหลักอีก 4 หน่วยงาน คือกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อสนับสนุนและยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกจังหวัดภายในกลุ่ม ซึ่งมีแนวทางดังนี้

¹ กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Great Mekong Subregion- GMS) เป็นการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจของ 6 ประเทศ คือ ไทย ลาว เมียนมา กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน)

แผนภาพที่ 18 เป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

หน่วยงาน	ภาคการเกษตร	ภาคการบริการ	ภาคการค้า	ภาคการผลิต
 กระทรวงมหาดไทย				
 กระทรวงพาณิชย์				
 กระทรวงอุตสาหกรรม				
 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน				

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)

กระทรวงมหาดไทย ได้ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพพื้นฐานของกลุ่มจังหวัด และได้กำหนดเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดขึ้น โดยมีความเห็นว่ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 เป็นกลุ่มที่มีอัตลักษณ์ในด้าน **“สมุนไพรและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ”** ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตร และการบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งเป็นการต่อยอดด้านพืชสมุนไพร

สำหรับกระทรวงพาณิชย์ ได้กำหนดตำแหน่งยุทธศาสตร์ทางการค้าของกลุ่มจังหวัดคือ **“ประตูสู่อนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขงและอาเซียน+3 และศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตอนเหนือ”** ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญในด้านการบริการและภาคการค้า

ส่วนกระทรวงอุตสาหกรรม เล็งเห็นถึงศักยภาพของกลุ่มจังหวัดและมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาในด้าน **ผลิตไฟฟ้าจากชีวมวลและขยะชุมชน และแปรรูปการเกษตร** (ข้าว ข้าวโพด ชา กาแฟ สับปะรด สมุนไพร ยางพารา) ซึ่งเป็นการสนับสนุนการแปรรูปสินค้าการเกษตร และภาคการผลิต

นอกจากนี้ยังมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งได้กำหนดการรวมกลุ่มในรูปแบบ Super cluster โดยอาศัยศักยภาพในเชิงพื้นที่เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน คือ **กลุ่มเกษตรแปรรูป** โดยจังหวัดเชียงรายก็ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่ม Super cluster ด้วยเช่นกัน

จากข้อมูลศักยภาพของจังหวัดและการศึกษาแนวโน้มนโยบายข้างต้น จะเห็นได้ว่าจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพพื้นฐานที่ดี อีกทั้งมีนโยบาย และตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถสนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการขยายโอกาสทางการค้าให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ จุดแข็งและโอกาสต่างๆ ในพื้นที่ดังกล่าว จึงได้นำไปประเมิน วิเคราะห์ และพัฒนาเป็นแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่จังหวัดเชียงรายอย่างเหมาะสมต่อไป

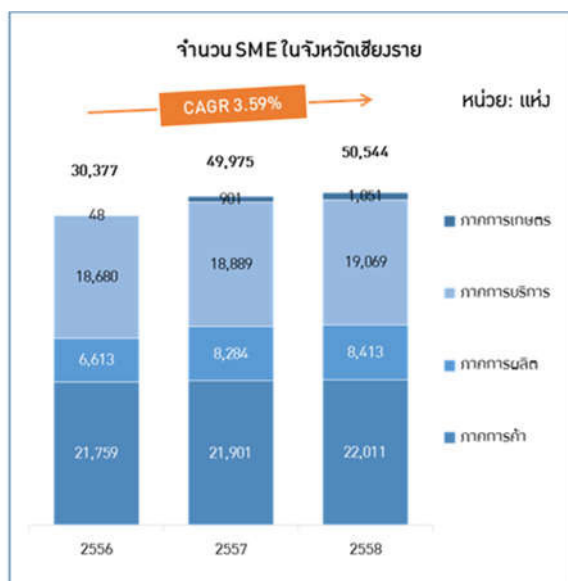
2.1.2 ข้อมูลวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัด

ในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของ SME ในจังหวัด โดยใช้ข้อมูลจำนวน SME ในจังหวัด จำแนกตามประเภทธุรกิจ ประกอบกับข้อมูลการจ้างงานของ SME ตามประเภทธุรกิจนำมาวิเคราะห์หาความสามารถทางการแข่งขันของ SME ในจังหวัดเชียงรายเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ โดยมีรายละเอียดการศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1.2.1 จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

ตามรายงานในปี พ.ศ. 2558 จำนวน SME ในจังหวัดเชียงรายมีทั้งสิ้น 50,544 ราย โดยแบ่งเป็นวิสาหกิจขนาดย่อม (SEs) จำนวน 50,419 รายและวิสาหกิจขนาดกลาง (MEs) จำนวน 125 ราย ซึ่งจำนวน SME ในจังหวัดเชียงรายมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีที่อัตราร้อยละ 3.59 โดยคำนวณระหว่างปี พ.ศ. 2556 จนถึงปี พ.ศ. 2558 โดยมีจำนวน SME เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 ที่มีจำนวน 30,377 ราย เป็น 50,544 รายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีอัตราการเติบโตสูงกว่าภาพรวมของประเทศ ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 0.92 เท่านั้น

แผนภาพที่ 19 จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: สสว.

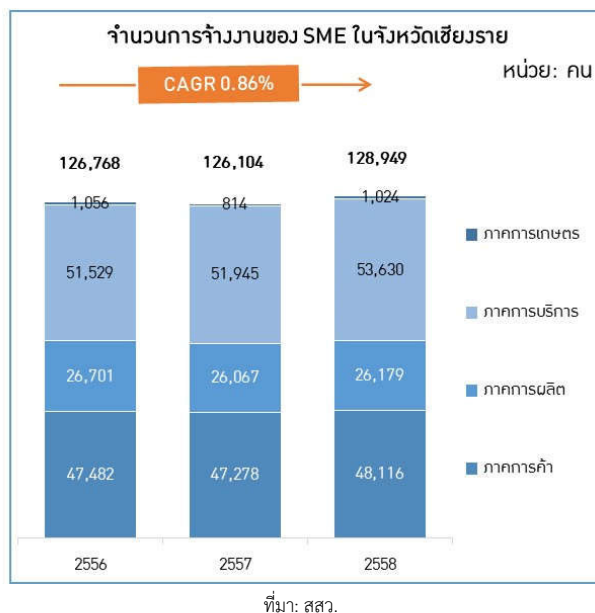
หากจำแนกวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงรายตามภาคธุรกิจ จะเห็นได้ว่า SME ในภาคการค้ามีจำนวนมากที่สุดโดยมีจำนวนทั้งสิ้น 22,011 แห่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 43.5 ของจำนวนทั้งหมด รองลงมาคือ ภาคการบริการ 19,069 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 37.7 ภาคการผลิต 8,413 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.6 ส่วนภาคการเกษตรมีผู้ประกอบการเพียง 1,051 แห่งซึ่งคิดเป็นร้อยละ 2.1 เท่านั้น

หากพิจารณาจำนวน SME ประกอบกับมูลค่า GPP ต่อคนของจังหวัด จะเห็นได้ว่ามูลค่า GPP ต่อคนของจังหวัดเชียงรายมีสัดส่วนมากที่สุดอยู่ในภาคการบริการ แต่จำนวนผู้ประกอบการ SME ในภาคการค้า มีจำนวนมากที่สุด และในทางกลับกัน มูลค่า GPP ต่อคนของจังหวัดมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 13.8 ของมูลค่า GPP ต่อคนของจังหวัดในภาพรวมเท่านั้น

2.1.2.2 จำนวนการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

สำหรับจำนวนการจ้างงานของ SME ในจังหวัดเชียงราย มีจำนวนทั้งสิ้น 128,949 อัตรา ในปี พ.ศ. 2558 โดยแบ่งจำนวนการจ้างงานของ SEs มีจำนวน 120,337 อัตรา และการจ้างงานของ MEs จำนวน 8,612 อัตรา และอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของการจ้างงานของ SME ในจังหวัดเชียงราย คำนวณระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึงปี พ.ศ.2558 มีค่าเท่ากับร้อยละ 0.86 ซึ่งการจ้างงานมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 126,768 อัตราเป็น 128,949 อัตรา โดยมีค่าอัตราการเติบโตค่อนข้างต่ำกว่าภาพรวมของประเทศซึ่งมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 3.4

แผนภาพที่ 20 จำนวนการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงราย

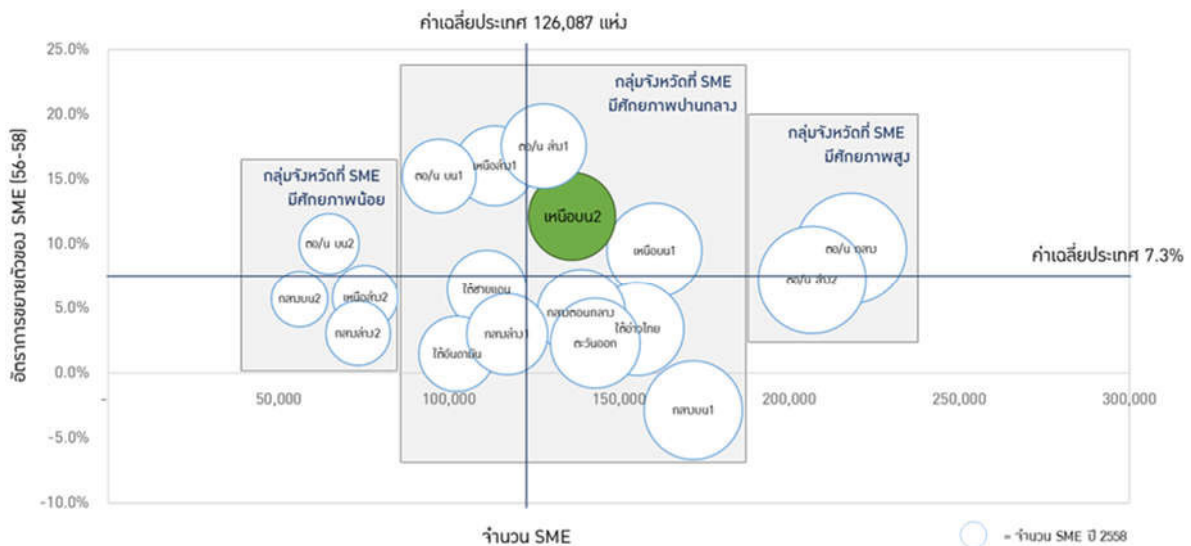
ในการแยกวิเคราะห์ตามประเภทภาคธุรกิจ การจ้างงานของ SME จังหวัดเชียงรายในภาคการบริการมีการจ้างงานมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 41.6 ของทั้งหมดหรือเท่ากับ 53,630 อัตรา อันดับรองลงมาคือ ภาคการค้า มีร้อยละ 37.3 หรือ 48,116 อัตรา และการจ้างงานในภาคการผลิตคิดเป็นร้อยละ 20.3 หรือ 26,179 อัตรา และอันดับสุดท้ายคือ การจ้างงานในภาคการเกษตรซึ่งมีเพียงร้อยละ 0.8 ของทั้งหมด หรือเท่ากับ 1,024 อัตรา

เมื่อพิจารณาข้อมูลจำนวน SME ประกอบกับข้อมูลการจ้างงาน จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ของ SME ในภาพรวมของจังหวัดเชียงราย มีแนวโน้มค่อนข้างคงตัว โดยอัตราการขยายตัวของจำนวน SME มีอัตราส่วนที่สูงขึ้น แต่อัตราการจ้างงานสูงขึ้นไม่มากนัก

2.1.2.3 การวิเคราะห์ตำแหน่งของ SME ในจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายเป็นหนึ่งในสมาชิกของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ซึ่งจากการวิเคราะห์โดยใช้กราฟความสัมพันธ์ระหว่างจำนวน SME และอัตราการขยายตัวของ SME ระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2558 ของ 18 กลุ่มจังหวัดทั่วประเทศ พบว่ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2558 มากกว่าค่าเฉลี่ยการขยายตัวของทั้งประเทศ (ร้อยละ 7.3) อีกทั้งจำนวน SME ของกลุ่มภาคเหนือตอนบน 2 มีจำนวนมากกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศ (126,087 แห่ง) ด้วยเช่นกัน

แผนภาพที่ 21 การวิเคราะห์ศักยภาพของ SME ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

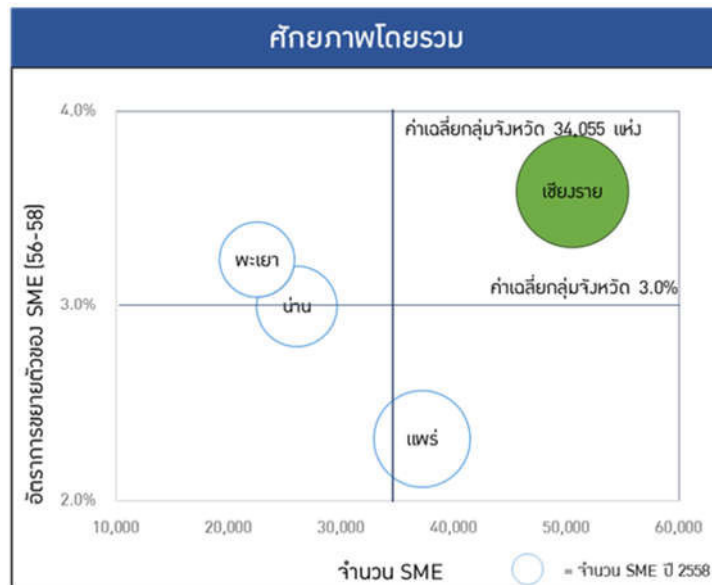

ที่มา: สสว. และการวิเคราะห์ของทีปรึกษา

จากภาพรวมการวิเคราะห์ศักยภาพของ SME ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มภาคเหนือตอนบน 2 จัดเป็นกลุ่มจังหวัดที่ SME มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เนื่องจากมีอัตราการเติบโตของจำนวน SME สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ อีกทั้งยังมีจำนวน SME ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศด้วย

ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นถึงศักยภาพการพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่จังหวัดเชียงรายที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบกับจังหวัดภายในกลุ่มภาคเหนือตอนบน 2 ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 22 ศักยภาพโดยรวมของ SME ในจังหวัดเชียงรายเปรียบเทียบกับ
จังหวัดในกลุ่มภาคเหนือตอนบน 2

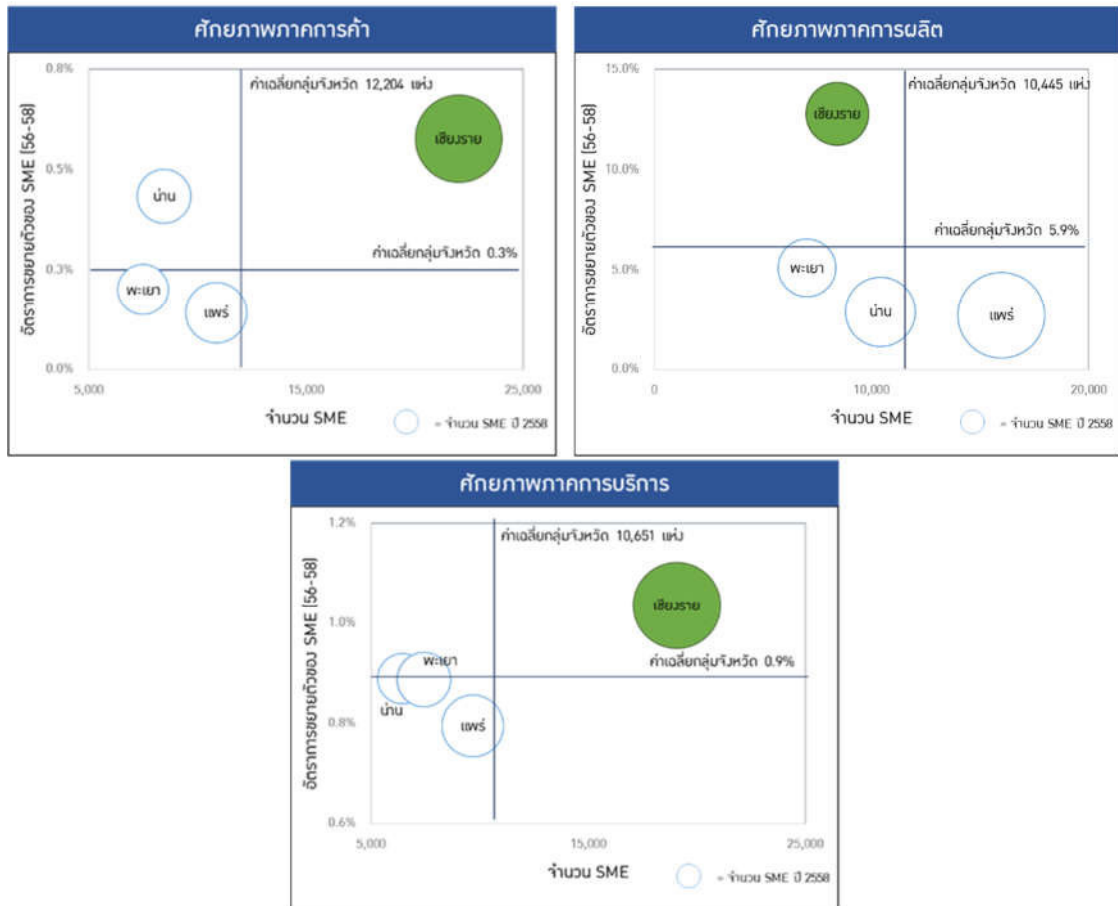

ที่มา: สสว. และการวิเคราะห์ของทีปรึกษา

หากทำการวิเคราะห์เฉพาะจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 โดยภาพรวมจังหวัดเชียงรายมีจำนวน SME และอัตราการขยายตัวของ SME มากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัดในทั้งสองมิติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพการสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงรายได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ หากวิเคราะห์รายละเอียดศักยภาพของการพัฒนา SME ในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทของธุรกิจหลักของผู้ประกอบการ SME คือ ภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคการบริการ จะมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 23 ศักยภาพด้านการค้า การผลิต และการบริการของ SME ในจังหวัดเชียงรายเปรียบเทียบกับ
จังหวัดในกลุ่มภาคเหนือตอนบน 2

ที่มา: สสว. และการวิเคราะห์ของทีปรึกษา

ในการวิเคราะห์ศักยภาพทั้ง 3 ด้าน เห็นได้ว่าจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพสูงที่สุดในกลุ่มทั้งในภาคการค้า และการบริการ โดยมีความโดดเด่นทั้งในด้านจำนวน SME และอัตราการขยายตัวของ SME ในจังหวัดที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด

ส่วนในภาคการผลิตจังหวัดเชียงรายมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัด แต่จำนวน SME ในจังหวัดแพร่มีจำนวนสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัด

จากข้อมูล SME ทั้งหมดข้างต้น ซึ่งประเมินได้ในเบื้องต้นว่า จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนา SME สูงที่สุด ไม่ว่าจะพิจารณาเพียงข้อมูลจังหวัดเชียงรายเพียงจังหวัดเดียว และเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในกลุ่ม จังหวัดเชียงรายก็ยังมีศักยภาพสูงที่สุดเช่นกัน

โดยผลการวิเคราะห์ตำแหน่งของ SME ในจังหวัดเชียงรายเปรียบเทียบกับจังหวัดต่างๆ นี้ จะเป็นข้อมูลที่น่าสนใจในการพัฒนาหาความเชื่อมโยง กับศักยภาพของกลุ่มจังหวัด และสร้างความร่วมมือกับจังหวัดต่างๆ ซึ่งจังหวัดเชียงรายมี

โอกาสในการเป็นพื้นที่หลักในการพัฒนาผู้ประกอบการ SME และสร้างความเชื่อมโยงเพื่อยกระดับผู้ประกอบการในจังหวัดอื่นๆ ภายในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ให้มีความเติบโตของระบบเศรษฐกิจทั้งกลุ่มจังหวัดร่วมกัน

อย่างไรก็ดี ข้อสังเกตต่างๆ ที่พบจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของจังหวัดเชียงราย จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ร่วมกับผลการศึกษาข้อมูลเชิงลึกจากการลงพื้นที่จังหวัดซึ่งเป็นข้อมูลเพิ่มเติม แล้วจึงพัฒนาขึ้นเป็นข้อเสนอแนะการพัฒนา SME ในพื้นที่จังหวัดเชียงรายต่อไป

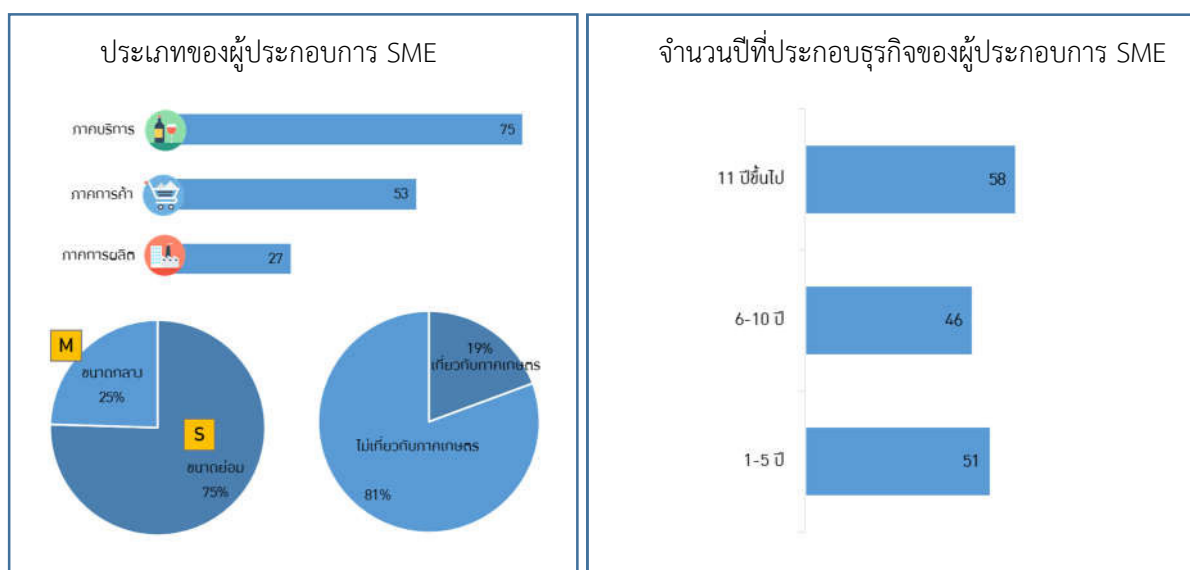
2.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์ SME ในจังหวัดเชียงราย

ในการสำรวจสถานการณ์ SME ในจังหวัดเชียงรายได้เก็บข้อมูลในภาพรวมของผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยได้กำหนดขอบเขตของการสำรวจจาก SME ประเภทนิติบุคคลเป็นหลัก และจำแนกการสำรวจตามประเภทของธุรกิจซึ่งแบ่งออกเป็นภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคการบริการ พร้อมทั้งกำหนดจำนวนของผู้ประกอบการเป้าหมายในการสำรวจทั้งสิ้น 155 ราย โดยได้แบ่งข้อมูลจากการสำรวจออกเป็น 3 ประเด็น ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของการสัมภาษณ์ สถานการณ์ของผู้ประกอบการ SME รวมถึงปัจจัยและปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจในจังหวัด โดยมีรายละเอียดจากการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงรายจากการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME

จากการรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 155 ราย โดยสามารถแบ่งประเภทของผู้ประกอบการออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะการประกอบธุรกิจ ประกอบด้วย ภาคการผลิต ภาคการค้า และภาคการบริการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 24 ประเภทและจำนวนปีที่ประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

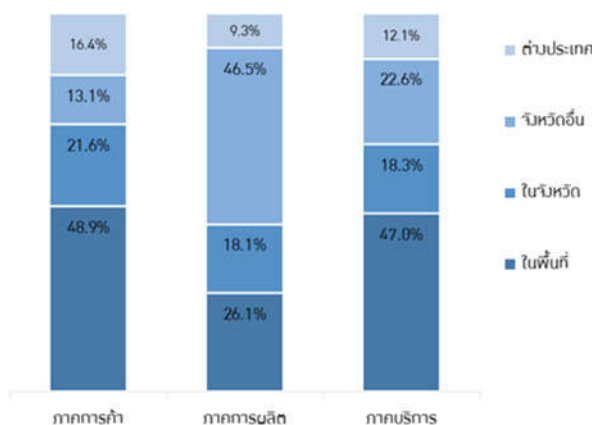

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า อัตราส่วนจำนวนผู้ประกอบการ SME ในภาพรวมส่วนมากจะอยู่ในภาคการบริการ ภาคการค้า และภาคการผลิตตามลำดับ ดังนั้นจึงได้กำหนดสัดส่วนของการสำรวจผู้ประกอบการตามประเภทของธุรกิจ โดยเป็นผู้ประกอบการในภาคบริการจำนวน 75 ราย ประกอบไปด้วยธุรกิจที่หลากหลาย อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร การท่องเที่ยว รองลงมาคือผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้า โดยมีจำนวน 53 ราย ประกอบไปด้วยกิจการทั้งค้าปลีกและค้าส่ง อาทิ วัสดุก่อสร้าง อาหาร และอาหารสัตว์ และผู้ประกอบการที่อยู่ในภาคการผลิตจำนวน 27 ราย ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการผลิตจะนับรวมถึงผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อาทิ ชา กาแฟ ข้าวเหนียวเขี้ยวงู และผลิตภัณฑ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร อาทิ ผ้าทอมือ ภาพวาด เป็นต้น

นอกจากนี้ จากจำนวนผู้ประกอบการที่สำรวจทั้งหมด พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม โดยมีจำนวนถึงร้อยละ 75 ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และในส่วนของจำนวนปีที่ประกอบการของผู้ประกอบการ SME พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จำนวน 58 ราย ประกอบกิจการมากกว่า 11 ปีขึ้นไป รองลงมาคือผู้ประกอบการที่เริ่มประกอบธุรกิจระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 51 ราย และมีผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 46 รายตามลำดับ

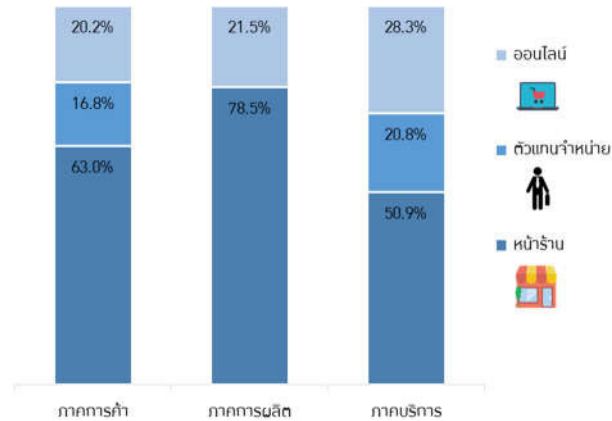
แผนภาพที่ 25 กลุ่มลูกค้าของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

ในภาพรวมกลุ่มลูกค้าของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงราย สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มลูกค้าในพื้นที่ กลุ่มลูกค้าในจังหวัด กลุ่มลูกค้าจากจังหวัดอื่น และกลุ่มลูกค้าต่างประเทศ จากการสำรวจพบว่า กลุ่มลูกค้าโดยส่วนใหญ่ของผู้ประกอบการในภาคการค้าและภาคบริการจะเป็นลูกค้าในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 48.9 และ 47.0 ตามลำดับ โดยลูกค้าของภาคการผลิตจะเป็นกลุ่มลูกค้าจากจังหวัดอื่นและกลุ่มลูกค้าภายในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 46.8 และ 26.1 ตามลำดับ

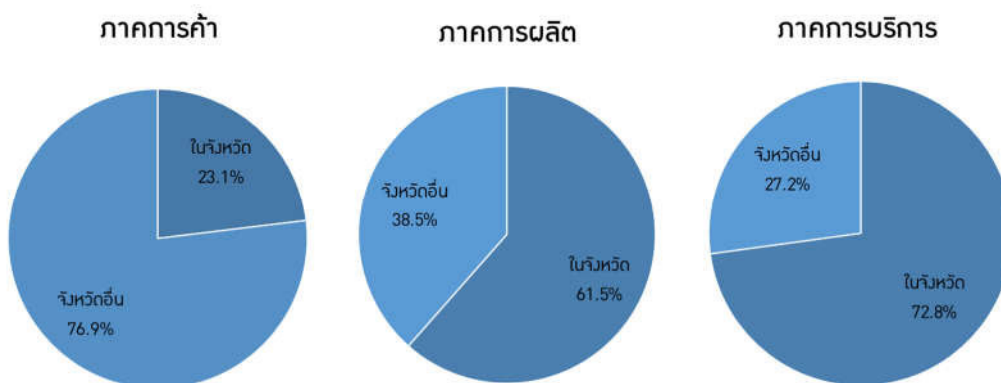
แผนภาพที่ 26 ช่องทางจัดจำหน่ายของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

สำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการ SME ในแต่ละประเภท พบว่า ร้อยละ 63.0, 78.5 และ 50.9 ของผู้ประกอบการภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคการบริการตามลำดับ จำหน่ายสินค้าและบริการผ่านทางหน้าร้านเป็นหลัก โดยสัดส่วนของการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการผ่านช่องทางการค้าออนไลน์นั้น นับเป็นช่องทางรองของทั้งกลุ่มผู้ประกอบการภาคการค้า ภาคการผลิตและผู้ประกอบการภาคการบริการ โดยคิดเป็นร้อยละ 20.2, 21.5 และ 28.3 ตามลำดับ ในขณะที่ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าผ่านตัวแทนจำหน่ายนั้น คิดเป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุดในทุกกลุ่มผู้ประกอบการ

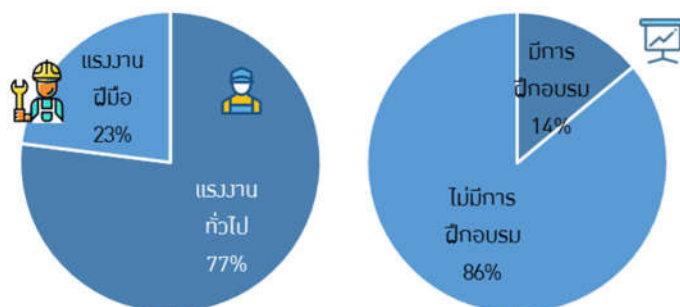
แผนภาพที่ 27 แหล่งวัตถุดิบของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงรายจำแนกตามประเภทธุรกิจ

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

จากการสัมภาษณ์และสำรวจข้อมูลของแหล่งวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัด พบว่า ผู้ประกอบการภาคการค้าร้อยละ 76.9 นำวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบธุรกิจมาจากจังหวัดอื่น และมีผู้ประกอบการที่นำวัตถุดิบที่มีภายในจังหวัดมาใช้ คิดเป็นร้อยละ 23.1 ในขณะที่ผู้ประกอบการภาคการผลิตและภาคการบริการนั้น นำวัตถุดิบที่มีภายในจังหวัดมาใช้ในการประกอบธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ โดยคิดเป็นร้อยละ 61.5 และ 72.8 ตามลำดับ

แผนภาพที่ 28 ประเภทแรงงานและการฝึกอบรมในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

ในส่วนของสถานการณ์ด้านแรงงานของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงราย สามารถแบ่งแรงงานได้เป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย แรงงานฝีมือและแรงงานทั่วไป โดยจากการสำรวจนั้นพบว่า จากจำนวนแรงงานทั้งหมดภายในที่นั้น ประกอบไปด้วยแรงงานทั่วไปร้อยละ 77 และแรงงานฝีมือเพียงร้อยละ 23 โดยเมื่อพิจารณาในด้านการได้รับการฝึกอบรมนั้น พบว่ามีแรงงานถึงร้อยละ 86 จากแรงงานทั้งหมดในพื้นที่ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม และมีเพียงร้อยละ 14 เท่านั้นที่ได้รับการฝึกอบรม

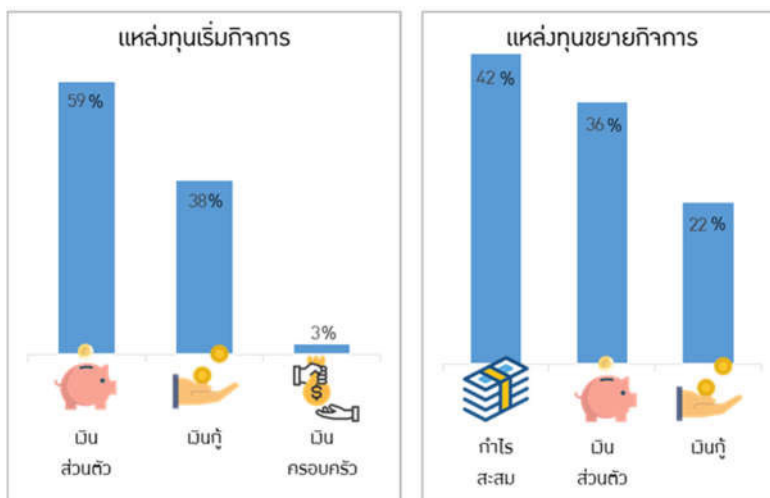
แผนภาพที่ 29 การเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

ในด้านของการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย พบว่า จังหวัดเชียงรายยังมีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการไม่มากนัก เนื่องจากยังไม่เห็นความสำคัญ และยังไม่ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยจากการสำรวจพบว่า มีผู้ประกอบการที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือมีการรวมกลุ่มกันของผู้ประกอบการเพียงร้อยละ 15 ของผู้ประกอบการทั้งหมด ในขณะที่ผู้ประกอบการร้อยละ 85 ยังไม่มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของการรวมกลุ่มผู้ประกอบการใดๆ ในพื้นที่ นอกจากนี้ผู้ประกอบการที่มีการรวมกลุ่มนั้นเห็นว่า กลุ่มผู้ประกอบการที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นยังไม่มีเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกันที่ชัดเจน

แผนภาพที่ 30 แหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

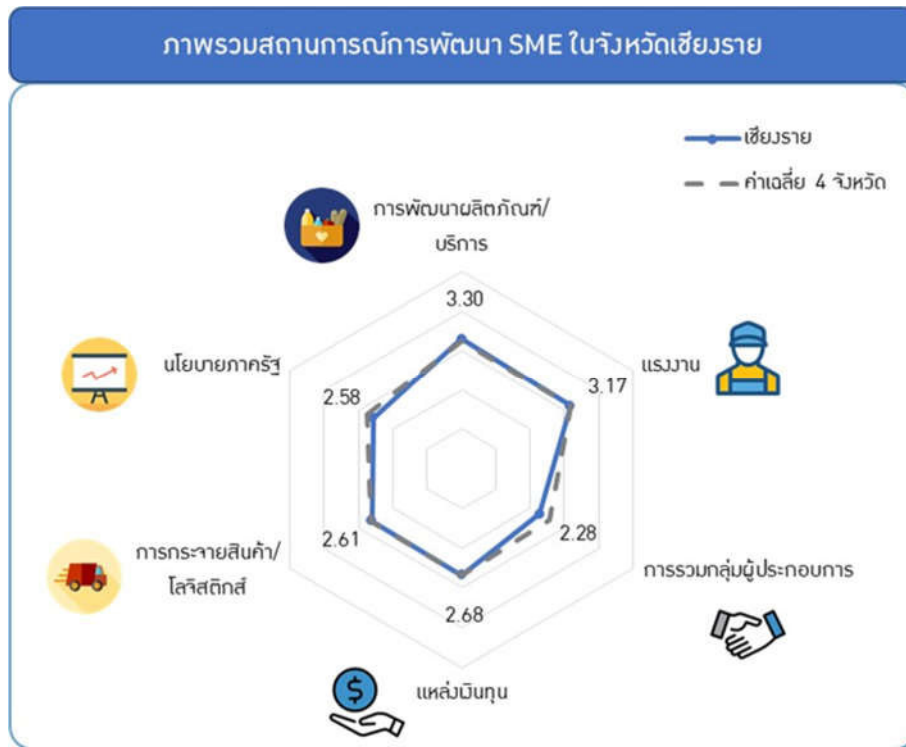
ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจผู้ประกอบการในพื้นที่ สถานการณ์ด้านแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 59 ใช้เงินทุนส่วนตัวในการลงทุนเพื่อเริ่มกิจการ รองลงมาจำนวนร้อยละ 38 ใช้เงินที่กู้ยืมจากสถาบันการเงินหรือแหล่งอื่น ๆ และจำนวนร้อยละ 3 จะนำเงินจากครอบครัวมาใช้ในการเริ่มต้นกิจการ สำหรับการขยายกิจการนั้น ผู้ประกอบการภายในจังหวัดเชียงรายนิยมใช้กำไรสะสมมาใช้ในการต่อยอดขยายกิจการ โดยมีจำนวนร้อยละ 42 รองลงมาคือเงินส่วนตัวจำนวนร้อยละ 36 และใช้เงินกู้จากสถาบันการเงินหรือแหล่งอื่นๆ จำนวนร้อยละ 22 ตามลำดับ ทั้งนี้ผู้ประกอบการ SME แต่ละรายนั้น อาจมีแหล่งเงินทุนมากกว่า 1 แหล่ง

2.2.2 สถานการณ์ของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์การพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดโดยอาศัยกรอบแนวคิดและทฤษฎีหลักในการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก สามารถสรุปสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาธุรกิจ SME ของผู้ประกอบการออกเป็น 6 ด้าน โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 31 ภาพรวมสถานการณ์การพัฒนา SME ในจังหวัดเชียงราย

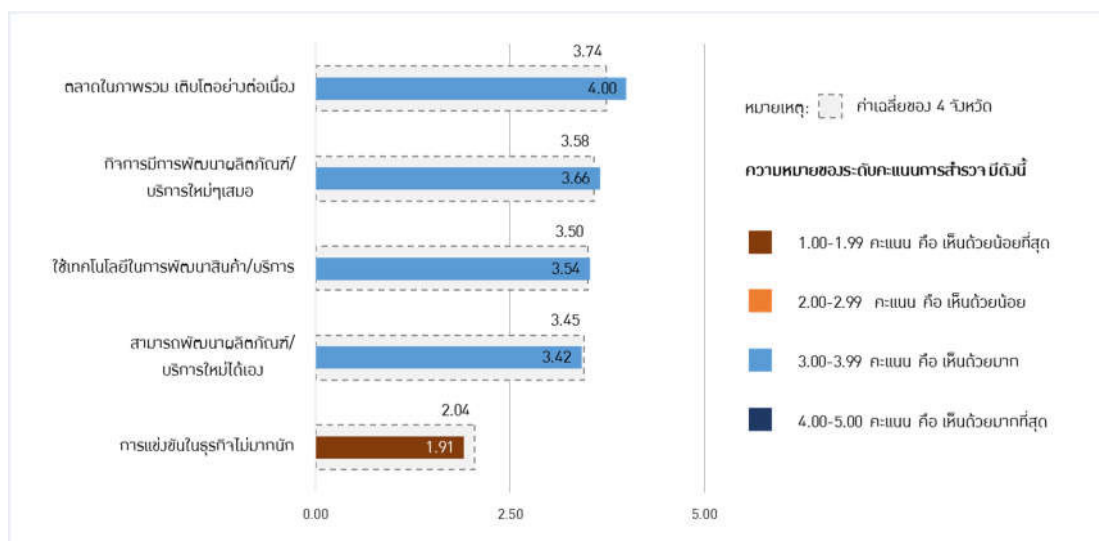

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงราย และการวิเคราะห์ของที่ปรึกษา

1. สถานการณ์ด้านสินค้า/บริการ และตลาด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์ด้านสินค้า บริการและตลาดของผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย สถานการณ์ด้านสินค้าและบริการในพื้นที่ และสถานการณ์ด้านตลาด โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 32 สถานการณ์ด้านสินค้า/บริการ และตลาดในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

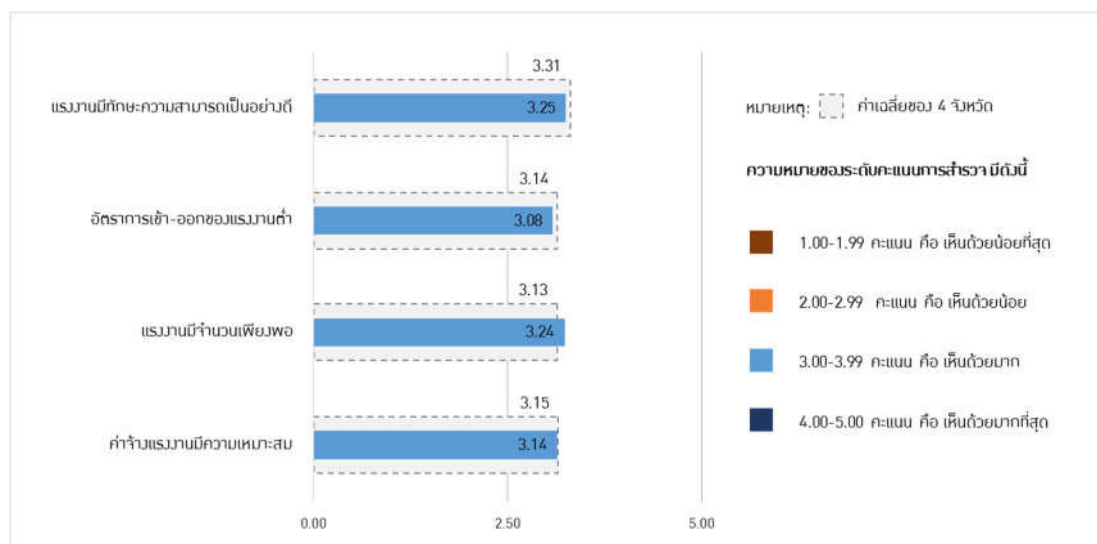
ในการสำรวจสถานการณ์ด้านสินค้าและบริการในจังหวัดเชียงรายนั้น ผลผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าว ข้าวเหนียวอินทรีย์ ชา กาแฟ และสมุนไพร ส่วนผลิตภัณฑ์แปรรูปมักจะเป็นเพียงการแปรรูปขั้นต้น เช่น ใบชา กาแฟคั่วและบด อาหารสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร เป็นต้น รวมถึงผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่ยังไม่มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาผนวกกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์เท่าที่ควร เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่นั้นเป็นกลุ่มเกษตรกร

นอกจากนี้ การสำรวจสถานการณ์ด้านตลาด พบว่าภาพรวมของตลาดในจังหวัดเชียงรายมีการแข่งขันค่อนข้างสูง แต่ตลาดในจังหวัดเชียงรายนั้น มีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากกระแสนิยมในการหันมาดูแลสุขภาพผ่านการเลือกรับประทานอาหารนั้น เป็นที่นิยมมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับทิศทางพัฒนาเศรษฐกิจภายในจังหวัดที่เน้นการส่งเสริมอาหารปลอดภัยจากพืชอินทรีย์ อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านและคนทั่วไปในพื้นที่นั้นยังไม่ค่อยตระหนักถึงความสำคัญของทิศทางการพัฒนาดังกล่าวมากนัก เนื่องจากการเพาะปลูกพืชอินทรีย์นั้นต้องใช้เวลาในการปลูกนาน รวมถึงยังมีต้นทุนในการเริ่มค่อนข้างสูง

2. สถานการณ์ด้านแรงงาน

ในการสำรวจสถานการณ์ด้านแรงงาน สามารถแบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย สถานการณ์ด้านผู้ประกอบการ และสถานการณ์ด้านแรงงาน โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 33 สถานการณ์ด้านแรงงานในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

จากการสำรวจสถานการณ์ด้านผู้ประกอบการภายในจังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ต่อยอดผลิตภัณฑ์ธุรกิจ แต่ยังคงขาดแนวคิดรวมถึงองค์ความรู้ในการพัฒนารูปแบบและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภาครัฐภายในพื้นที่นั้นมีบทบาทในการจัดอบรมเพื่อพัฒนา

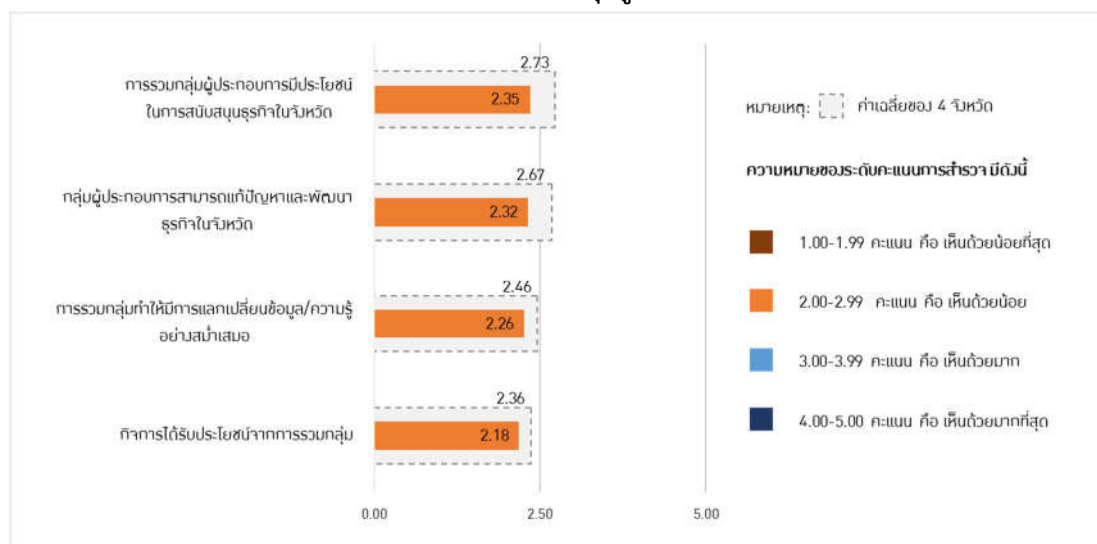
ผู้ประกอบการอย่างสม่ำเสมอในการเสริมสร้างองค์ความรู้ในการแปรรูป พัฒนาสินค้าและเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ภายในจังหวัด

ในด้านของ ภาพรวมของแรงงานภายในจังหวัดนั้น พบว่า แรงงานภายในจังหวัดนั้นนับว่ามีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการภายในพื้นที่ และมีอัตราการหมุนเวียนเข้า-ออก ของแรงงานในระดับปานกลาง โดยแรงงานทั้งหมดนั้น ในมุมมองของผู้ประกอบการพบว่ามีความหลากหลาย โดยประกอบไปด้วย แรงงานที่เป็นคนพื้นที่ภายในจังหวัด แรงงานจากจังหวัดใกล้เคียง และแรงงานต่างด้าว ซึ่งแรงงานในจังหวัดนั้น มีทักษะและความสามารถที่ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการในระดับปานกลาง ซึ่งมักเป็นแรงงานทั่วไปประกอบอาชีพอยู่ในภาคเกษตรและภาคการบริการ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่มีความเห็นว่าการจ้างในพื้นที่มีราคาสูงในกลุ่มแรงงานไทย และกลุ่มแรงงานในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวซึ่งมีการขึ้นค่าจ้างแรงงานในช่วงเวลาดังกล่าว โดยภาครัฐควรมีบทบาทในการบรรเทาปัญหาดังกล่าว รวมถึงการจัดอบรมมาตรฐานฝีมือแรงงาน

3. สถานการณ์ด้านการรวมกลุ่มผู้ประกอบการ

ในการสำรวจสถานการณ์ด้านการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในจังหวัด ได้รวบรวมข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว อาทิ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการและมุมมองเรื่องประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการ เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการ SME ภายในจังหวัดต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 34 สถานการณ์ด้านการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

จากการสำรวจสถานการณ์ด้านการรวมกลุ่มผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงรายมีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการค่อนข้างน้อย โดยมีร้อยละ 15 จากจำนวนผู้ประกอบการจำนวน 155 ราย เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญและไม่ได้รับประโยชน์ใน

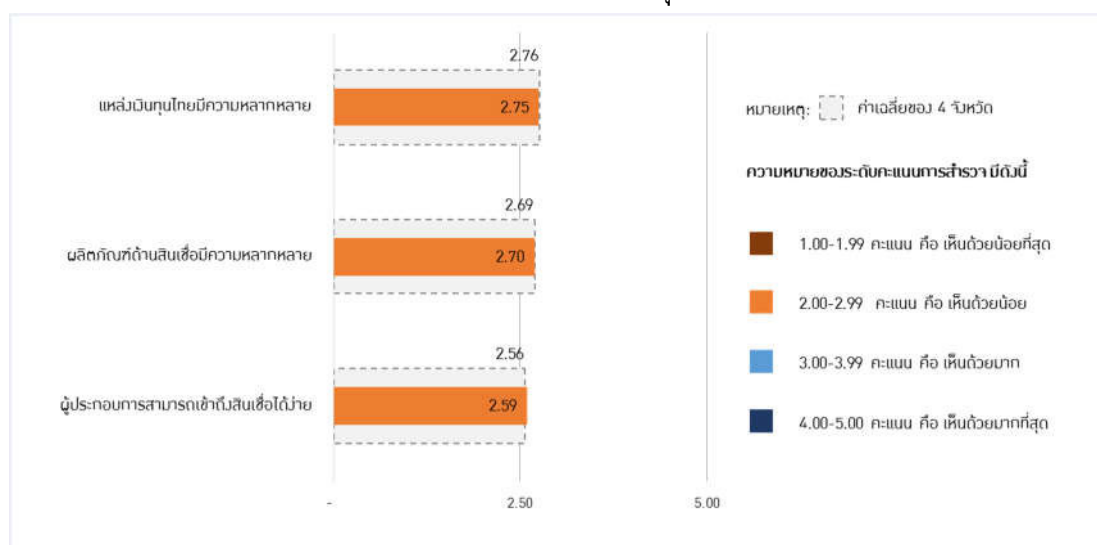

การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่เท่าที่ควร โดยผู้ประกอบการที่มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการนั้นเห็นว่ากลุ่มผู้ประกอบการที่มีอยู่ในพื้นที่มีประโยชน์ในการสนับสนุนและพัฒนาธุรกิจพอสมควร แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการแก้ไข พัฒนาธุรกิจภายในจังหวัดมากนัก รวมถึงยังไม่มีเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกันที่ชัดเจน

4. สถานการณ์ด้านแหล่งเงินทุน

จากการสำรวจสถานการณ์ด้านแหล่งเงินทุนในจังหวัด ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมถึงมุมมองของผู้ประกอบการเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 35 สถานการณ์ด้านแหล่งเงินทุนในจังหวัดเชียงราย

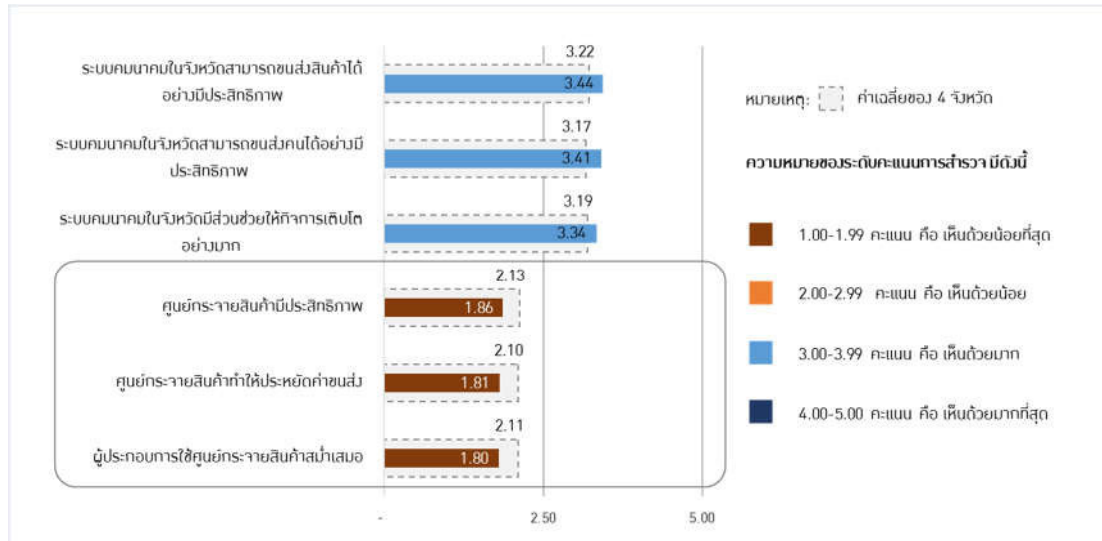
ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

จากการสำรวจสถานการณ์ด้านแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้ประกอบการในพื้นที่เห็นว่า แหล่งเงินทุนและผลิตภัณฑ์ด้านสินเชื่อของไทยยังขาดความหลากหลาย และมีรูปแบบหรือเงื่อนไขไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจต่างๆ เท่าที่ควร รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและสินเชื่อของผู้ประกอบการยังไม่ได้รับความสะดวก และมีวงเงินกู้ที่จำกัด ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการ ซึ่งนับเป็นปัญหาสำคัญของผู้ประกอบการ SME รายย่อย นอกจากนี้ ผู้ประกอบการภายในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เนื่องจากไม่มีการบริหารจัดการที่ดี ส่งผลให้ความน่าเชื่อถือในการกู้ยืมเงินจากธนาคารลดลง

5. สถานการณ์ด้านช่องทางการกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์

ในการสำรวจสถานการณ์ด้านช่องทางการกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์ สามารถแบ่งข้อมูลเป็น 2 ประเด็น ประกอบด้วย สถานการณ์ด้านระบบคมนาคมภายในพื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางในจังหวัด และสถานการณ์ด้านการใช้บริการศูนย์กระจายสินค้าของผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 36 สถานการณ์ด้านช่องทางกระจายสินค้าและระบบโลจิสติกส์ในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

ในภาพรวมของระบบคมนาคมภายในพื้นที่จังหวัดเชียงรายนับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวในภาพรวมได้อย่างเป็นปกติ เนื่องจากมีการคมนาคมที่ครอบคลุม โดยประกอบไปด้วยการคมนาคมทางบก ทางอากาศ รวมถึงภายในพื้นที่ยังมีท่าเรือพาณิชย์ใช้ในการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงสามารถส่งเสริมการทำธุรกิจและการเข้ามาของนักท่องเที่ยวจากทั้งในและต่างประเทศได้อย่างครอบคลุม

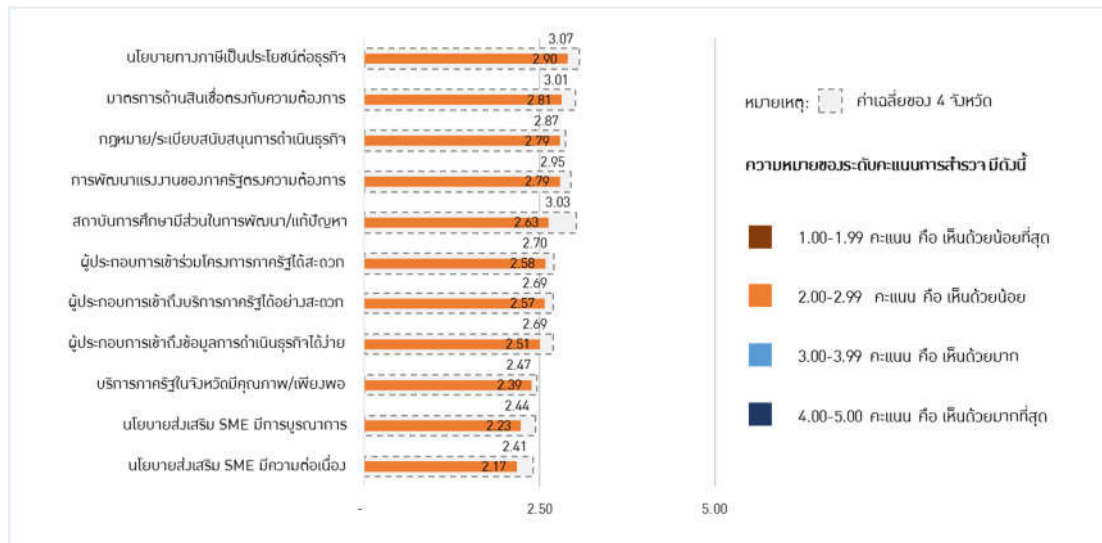
ในการสำรวจด้านศูนย์กระจายสินค้าภายในจังหวัด พบว่า ผู้ประกอบการ SME ยังไม่นิยมบริการศูนย์กระจายสินค้า เนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่าประสิทธิภาพของศูนย์กระจายสินค้านั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่มีส่วนในการลดรายจ่ายในการขนส่งสินค้า ทั้งนี้ จากการที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ในภาคการผลิตและบริการจะใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ ทำให้ระบบโลจิสติกส์นั้นไม่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจในแง่ของการขนส่งวัตถุดิบมากนัก อย่างไรก็ตาม จังหวัดเชียงรายนั้นได้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและมีโอกาสจากข้อได้เปรียบในด้านภูมิศาสตร์ คือ จังหวัดเชียงรายนั้นตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ ซึ่งมีเส้นทางที่เชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ หากแต่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่กล้าลงทุนหรือทำการค้ากับชาวต่างชาติ เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านภาษารวมถึงความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ และการเมืองในปัจจุบัน

สำหรับช่องทางการตลาดและกระจายสินค้าของธุรกิจส่วนใหญ่ในจังหวัดยังนิยมการขายผ่านหน้าร้านเป็นหลัก แต่มีผู้ประกอบการที่นำเทคโนโลยีออนไลน์เข้ามาช่วยในกระบวนการกระจายสินค้าเพียงบางส่วนเท่านั้น

6. สถานการณ์ด้านนโยบายภาครัฐในการสนับสนุนผู้ประกอบการ

ในส่วนของสถานการณ์ด้านนโยบายภาครัฐในการสนับสนุนผู้ประกอบการ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การสนับสนุนผู้ประกอบการในพื้นที่ ความต่อเนื่องในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ และความสะดวกในการเข้ารับบริการจากหน่วยงานรัฐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 37 สถานการณ์ด้านนโยบายภาครัฐในการสนับสนุนผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

ในด้านการบริการและนโยบายของภาครัฐในการสนับสนุนผู้ประกอบการ SME ภายในพื้นที่ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงรายเห็นว่า หน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่มีส่วนในการสนับสนุนการพัฒนาและแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์ไม่มากนัก และนโยบายภาครัฐส่วนใหญ่ยังไม่ตรงต่อความต้องการ เช่นกฎหมายและระเบียบต่างๆ ได้แก่กฎหมายแรงงานต่างด้าว การยกเว้นภาษีนำเข้า เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังประสบกับปัญหาในการเข้าถึงบริการต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐ เช่นการจัดอบรมฝีมือที่มักกระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่และยังขาดความต่อเนื่องทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถนำไปใช้ได้ โดยผู้ประกอบการให้ความเห็นเพิ่มเติมถึงบทบาทภาครัฐว่าภาครัฐควรมีบทบาทในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย เพื่อดึงดูดให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่

2.2.3 ปัจจัยและปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

ในการรวบรวมข้อมูลปัจจัยและปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงรายสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ปัจจัยสำคัญในการแข่งขันทางธุรกิจในจังหวัด และปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจในจังหวัด โดยผลจากการสำรวจมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 38 ปัจจัยสำคัญในการแข่งขันทางธุรกิจในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

จากการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยหลักในการแข่งขันทางธุรกิจที่ผู้ประกอบการทั้งภาคการค้า การผลิตและการบริการให้ความสำคัญอันดับแรกคือราคาของสินค้าและบริการ เนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่า ราคาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค และจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการตั้งราคาที่เหมาะสม รองลงมาคือคุณภาพของสินค้าและบริการ เนื่องจากเป็นภาพลักษณ์ที่สำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการ และอันดับสามคือ ความหลากหลายของสินค้าและบริการ ซึ่งถือว่าเป็นหนทางหนึ่งของผู้ประกอบการในการสร้างทางเลือกให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

แผนภาพที่ 39 ปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจในจังหวัดเชียงราย

ที่มา: ผลการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME ของจังหวัดเชียงราย

สำหรับปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจในจังหวัดที่ผู้ประกอบการ SME ภายในจังหวัดเห็นตรงกันคือ สถานการณ์ของตลาดที่มีการชะลอตัวลงอย่างมาก ซึ่งเป็นผลกระทบของภาพรวมเศรษฐกิจภายในประเทศที่มีการหด

ตัวลง ประกอบกับภายในจังหวัดมีผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ริเริ่มดำเนินธุรกิจในช่วงที่ผ่านมาเป็นจำนวนมาก จากการที่คนรุ่นใหม่ไม่ต้องการเป็นพนักงานหรือแรงงานประจำ ส่งผลให้เกิดการแข่งขันภายในพื้นที่มากขึ้นระหว่างผู้ประกอบการภายในธุรกิจต่างๆ ทั้งในแง่ของการดำเนินธุรกิจและกลยุทธ์ด้านราคา รองลงมาคือ มีการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะแรงงานฝีมือที่มีทักษะเฉพาะทาง รวมถึงประสบปัญหาค่าจ้างแรงงานในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวสูง และปัญหาสำคัญลำดับถัดมาคือ แหล่งเงินทุน เนื่องจากในปัจจุบัน สถาบันการเงินมีเงื่อนไขในการอนุมัติเงินกู้ยืมหลายชั้นตอน รวมถึงเงินกู้นี้ยังต้องมีอัตราดอกเบี้ยสูง ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการ SME จำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงเงินทุนดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจรุ่นใหม่ก็ยังไม่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากสถาบันการเงินเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนธุรกิจเพื่อขออนุมัติเงินกู้จากสถาบันการเงิน

2.3 การวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

จากข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงราย ได้วิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย ภาพรวมการพัฒนาจังหวัด การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าของกิจกรรมหลักในจังหวัด การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของผู้ประกอบการ SME และการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก โดยรายละเอียดจากการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

2.3.1 ภาพรวมการพัฒนาจังหวัดเชียงราย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการในจังหวัด พบว่า ภาพรวมการพัฒนาของจังหวัดเชียงรายจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ แนวทางการพัฒนาในปัจจุบัน และทิศทางการพัฒนาในอนาคต โดยรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

แผนภาพที่ 40 ภาพรวมการพัฒนาของจังหวัดเชียงราย

ที่มา: การวิเคราะห์ของทีปรึกษา

สำหรับภาพรวมการพัฒนาของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบันนั้น ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคการเกษตร อาหารแปรรูป สมุนไพร และการให้บริการเป็นหลัก โดยมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรขั้นต้นที่สำคัญ ข้าวเหนียวเขี้ยวงู สับปะรด ชา และกาแฟ จากนั้นนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กาแฟคั่วและบด ใบชาอบแห้ง ผลไม้อบแห้ง เป็นต้น ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรที่ทำรายได้หลักให้กับผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปประเภทชา กาแฟ นอกจากนี้จังหวัดเชียงรายยังมีผลิตภัณฑ์ประเภทงานหัตถกรรมและงานฝีมือที่เป็นสินค้าขึ้นชื่อของจังหวัด เช่น ผ้าทอมือ ภาพวาดต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้การพัฒนาช่องทางจำหน่ายสินค้าภายในจังหวัดเชียงรายยังสามารถเชื่อมโยงเข้ากับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ รวมถึงอาหารเกษตรปลอดภัย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของทิศทางการพัฒนาในอนาคต ทางจังหวัดเชียงรายมีเป้าหมายในพัฒนาจังหวัดให้เป็นเมืองสุขภาพ (Health City) ที่มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นเมืองอาหารปลอดภัยโดยใช้วัตถุดิบเกษตรอินทรีย์ซึ่งเพาะปลูกภายในพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยรวมถึงกระแสนิยมที่ในปัจจุบัน คนทุกเพศทุกวัยหันมาใส่ใจดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีทิศทางการพัฒนาจังหวัดเป็นเมืองสมุนไพร (Herb City) โดยเน้นใช้ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่สามารถหาได้จากภายในจังหวัด โดยการส่งเสริมการพัฒนาและแปรรูปสมุนไพร รวมถึงเครื่องสำอางซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาภายในพื้นที่ในการวิจัยและพัฒนาเป็นอย่างดี ซึ่งนอกเหนือจากการพัฒนาเป็นเมืองสุขภาพและเมืองสมุนไพรแล้ว ทิศทางการพัฒนาจังหวัดของเชียงรายนั้นยังรวมถึงการพัฒนาให้เป็นเมืองวัฒนธรรม (Heritage City) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน โดยอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีภายในท้องถิ่นควบคู่กันไปอีกด้วย

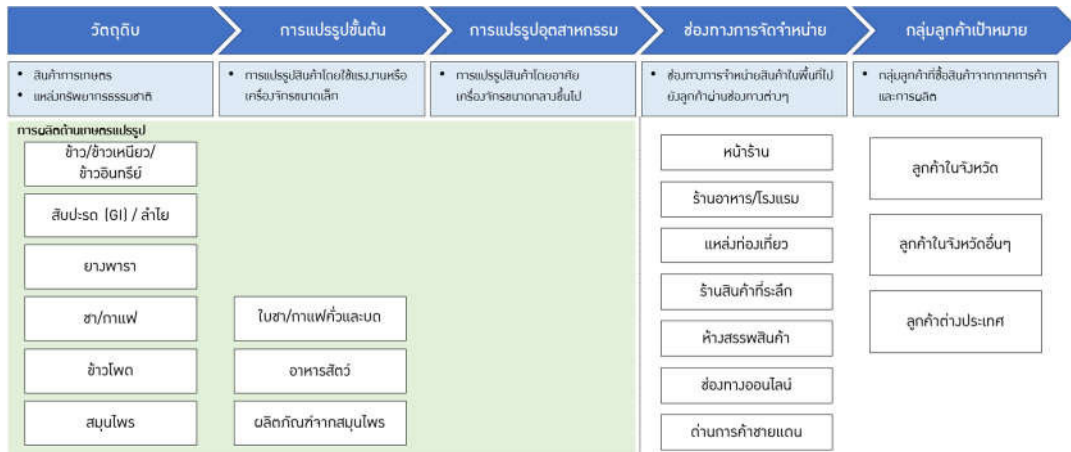
2.3.2 การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าของกิจกรรมหลักในจังหวัดเชียงราย

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของกิจกรรมหลักในจังหวัดเชียงรายตามห่วงโซ่คุณค่า ได้แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 แผนภาพตามกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย กิจกรรมหลักด้านการค้าและการผลิต และด้านการบริการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย โดยมีรายละเอียดจากการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

2.3.2.1 ความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการค้าและการผลิตของจังหวัดเชียงรายตามห่วงโซ่คุณค่า

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการค้าและการผลิตของจังหวัดเชียงรายตามห่วงโซ่คุณค่า โดยธุรกิจที่ทำรายได้หลักให้กับจังหวัดได้แก่การผลิตด้านเกษตรแปรรูป โดยมีรายละเอียดจากการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 41 สรุปความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการค้าและการผลิตของจังหวัดเชียงรายตามห่วงโซ่คุณค่า

ที่มา: การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า

■ **การผลิตด้านเกษตรแปรรูป**

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดในส่วนของการเกษตรแปรรูป พบว่าผู้ประกอบการมีการใช้ชา กาแฟ ข้าวโพด และสมุนไพรเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยวัตถุดิบเหล่านี้จะถูกนำมาแปรรูปขั้นต้นเท่านั้น กล่าวคือเป็นเพียงการใช้แรงงานเครื่องจักรขนาดเล็กในการแปรรูป เช่น ใบชาอบแห้ง กาแฟคั่วและบด อาหารสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร เป็นต้น โดยโรงงานส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก และภายในพื้นที่มีโรงงานที่มีศักยภาพในการผลิตเพียงพอต่อการส่งออกเพียงไม่กี่โรงงานเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการในพื้นที่ยังไม่มีหรือนำวัตถุดิบดังกล่าวมาแปรรูปในเชิงอุตสาหกรรมที่อาศัยเครื่องจักรขนาดกลางขึ้นไป

2.3.2.2 ความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการบริการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายตามห่วงโซ่คุณค่า

ความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการบริการท่องเที่ยว พิจารณาจากองค์ประกอบหลักของการบริการท่องเที่ยวในจังหวัดคือ การเดินทาง ที่พัก กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยว และกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 42 สรุปความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการบริการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายตามห่วงโซ่คุณค่า

ที่มา: การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า

ในส่วนของการสรุปความเชื่อมโยงกิจกรรมหลักด้านการบริการท่องเที่ยวภายในจังหวัดเชียงรายนั้น พบว่านักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาภายในพื้นที่และเดินทางภายในจังหวัดสามารถเลือกรูปแบบของการเดินทางได้ 6 วิธีการ ประกอบด้วย เครื่องบิน รถโดยสารประจำทาง รถตู้โดยสารประจำทาง รถไฟ รถยนต์ส่วนตัว และรถรับจ้างภายในพื้นที่ ซึ่งการเดินทางภายในจังหวัดเชียงรายสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัวนั้น จะต้องอาศัยรถโดยสารประจำทาง และรถรับจ้างภายในพื้นที่เป็นหลัก ทำให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ในขณะที่ประเภทของที่พักในจังหวัดเชียงรายนั้นค่อนข้างมีความหลากหลายและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวและพักผ่อนภายในจังหวัดมากกว่าหนึ่งวัน เช่น โรงแรม รีสอร์ท อูทยาน อพาร์ทเมนท์ หอพัก Homestay และแคมป์ปิ้งรวมถึงพื้นที่กางเต็นท์นั่นเอง

นอกจากนี้ จังหวัดเชียงรายยังเป็นจังหวัดที่มีกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ประกอบด้วย

- แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น ดอยแม่สลอง ดอยวาวี วนอุทยานภูชี้ฟ้า
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองโบราณเวียงกาหลง
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม เช่น พระธาตุดอยตุง วัดร่องขุ่น วัดพระแก้ว
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ไร่บุญรอด ไร่รื่นรมย์ ไร่จันทน์ภูวิล ไร่ชาอุยฝง
- ร้านอาหาร เช่น ร้านอแกนิค โฮม
- สถานที่พักผ่อนหรือพักผ่อน เช่น น้ำพุร้อนธรรมชาติทิวสิน

จากแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดในข้างต้น จะเห็นได้ว่าจังหวัดเชียงรายนั้นสามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้หลากหลายตลอดทั้งปี รวมถึงมีการกระจายตัวของตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นได้ รวมถึงระบบคมนาคมในพื้นที่นั้นมีส่วนช่วยเป็นอย่างมากในการกระจายตัวของกลุ่มนักท่องเที่ยว ทั้งยังไม่ก่อให้เกิดปัญหาของการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว

ในส่วนของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายในจังหวัดเชียงราย จะมีกลุ่มลูกค้าที่ค่อนข้างหลากหลาย โดยครอบคลุมทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวในประเทศ และกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายและสามารถตอบโจทย์ของนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม ซึ่งครอบคลุมทั้ง วยรุ่น วันทำงาน ครอบครัว และกลุ่มนักกีฬาซึ่งมีเป้าหมายในการดูแลสุขภาพเป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งมีแนวโน้มจะเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

2.3.3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนา SME ในจังหวัดเชียงราย

จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนา SME ในจังหวัดเชียงราย ได้รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจสถานการณ์ของผู้ประกอบการ และนำมาวิเคราะห์ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประเด็นตามสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่ผู้ประกอบการเผชิญในการประกอบธุรกิจ โดยมีรายละเอียดจากการวิเคราะห์ ดังนี้

แผนภาพที่ 43 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

 <p>จุดแข็งของผู้ประกอบการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประกอบการภาคการผลิตและภาคการบริการในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ ทำให้ได้เปรียบในด้านการบริหารต้นทุนการผลิต 2. ผู้ประกอบการมีการนำช่องทางการจำหน่ายสินค้าทาง Online มาใช้ในการดำเนินงานธุรกิจทำให้เพิ่มช่องทางในการเข้าถึงสินค้าและบริการ 3. มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของจังหวัด เช่น ไบชา และกาแฟที่มีชื่อเสียงและได้รับความเชื่อมั่นจากตลาด 	 <p>จุดอ่อนของผู้ประกอบการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตภัณฑ์ส่วนมากเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปขั้นต้น และขาดความหลากหลาย 2. ผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่มีการกระจุกตัวอยู่ในภาคการบริการเป็นหลัก 3. ผู้ประกอบการบางส่วนยังไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์จากการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ 4. ความเข้าใจในการทำบัญชีธุรกิจของผู้ประกอบการไม่ตรงกับเงื่อนไขของธนาคาร 5. ผู้ประกอบการไม่เชื่อมั่นในประสิทธิภาพของศูนย์บริการขนส่งสินค้าในพื้นที่ เนื่องจากเห็นว่าไม่มีส่วนในการลดต้นทุนการขนส่งสินค้า
 <p>โอกาสของผู้ประกอบการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตำแหน่งที่ตั้งของจังหวัดอยู่มีเขตชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้สามารถสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศได้ 2. การคมนาคมขนส่งในพื้นที่ครอบคลุมทุกวิธีการ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกและมีหลายตัวเลือกในการเดินทางมาในจังหวัด 3. โอกาสในการต่อยอดทางการค้าเนื่องจากมีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงมีวัตถุดิบที่หลากหลาย และมีการเข้าออกพื้นที่ขออนุญาตเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง 4. อัตราส่วนจำนวน SME ต่อสถาบันการเงินไม่สูงนัก สามารถรองรับธุรกิจเพิ่มเติมได้ 	 <p>อุปสรรคของผู้ประกอบการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แหล่งเงินทุนในพื้นที่ขาดความหลากหลาย รวมถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีในปัจจุบันไม่ตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจ 2. ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระต้นทุนที่สูงขึ้น ในการดำเนินธุรกิจตามกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจภายในจังหวัดในการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์

ที่มา: การวิเคราะห์ของที่ปรึกษา

2.3.3.1 จุดแข็งของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

1. ผู้ประกอบการภาคการผลิตและภาคการบริการภายในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ ทำให้ผู้ประกอบการได้เปรียบในด้านการบริหารต้นทุนการผลิต
2. ผู้ประกอบการธุรกิจภายในพื้นที่มีการนำช่องทางการจำหน่ายสินค้าผ่านทางออนไลน์มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ทำให้เพิ่มช่องทางในการเข้าถึงสินค้าและบริการของผู้บริโภค
3. มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของจังหวัดที่มีชื่อเสียงและได้รับความเชื่อมั่นจากตลาด เช่น ไบชา กาแฟ

2.3.3.2 จุดอ่อนของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

1. ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูปภายในจังหวัดส่วนมากเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปขั้นต้นเท่านั้น และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ยังไม่มากเท่าที่ควร
2. ผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่เน้น มีการกระจุกตัวอยู่ที่ภาคบริการเป็นหลัก
3. ผู้ประกอบการภายในพื้นที่บางส่วนยังไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์จากการเข้าร่วมการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่
4. ผู้ประกอบการภายในพื้นที่มีความเข้าใจในการทำบัญชี และการวางแผนธุรกิจที่ไม่ตรงกับเงื่อนไขที่สถาบันการเงินกำหนด
5. ผู้ประกอบการไม่เชื่อมั่นในประสิทธิภาพของศูนย์บริการขนส่งสินค้าในพื้นที่ เนื่องจากเห็นว่าไม่มีส่วนช่วยในการลดต้นทุนการขนส่งสินค้า

2.3.3.3 โอกาสของการผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

1. ตำแหน่งที่ตั้งของจังหวัดมีเขตชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้สามารถสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศได้

2. การคมนาคมขนส่งในพื้นที่ครอบคลุมทุกช่องทาง รวมถึงมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก ทั้งทางน้ำ บก และทางอากาศ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกและมีตัวเลือกในการเดินทางเข้ามาภายในจังหวัด
3. ผู้ประกอบการภายในพื้นที่มีโอกาสในการต่อยอดทางการค้าสูง เนื่องจากจังหวัดเชียงรายได้รับการกำหนดเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงในพื้นที่มีวัตถุดิบที่หลากหลาย และมีการเข้าออกพื้นที่ของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง
4. อัตราส่วนจำนวน SME ต่อสถาบันการเงินภายในพื้นที่ไม่สูงมากนัก จึงสามารถรองรับธุรกิจที่มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคตได้

2.3.3.4 อุปสรรคของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

1. แหล่งเงินทุนภายในพื้นที่ขาดความหลากหลาย รวมถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีในปัจจุบันไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ ทำให้ประสบปัญหาการเข้าถึงเงินทุนในการริเริ่มและขยายกิจการ
2. ผู้ประกอบการต้องเผชิญกับภาระด้านต้นทุนที่สูงขึ้น ในการดำเนินธุรกิจตามทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดในการส่งเสริมการเพาะปลูกเกษตรอินทรีย์

2.3.4 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (PEST Analysis) ของการพัฒนา SME ในจังหวัดเชียงราย

นอกเหนือจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการพัฒนา SME ในจังหวัด ได้วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในจังหวัด โดยรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์และสำรวจสถานการณ์ผู้ประกอบการ รวมทั้งข้อมูลและข่าวสารของสถานการณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประเด็น ประกอบด้วย ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ โดยมีรายละเอียดจาก การวิเคราะห์ ดังนี้

แผนภาพที่ 44 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกของผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

<p>ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กฎระเบียบทางการค้า การขนส่งในกลุ่ม GMS ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน 2. กฎหมายและระเบียบขออนุญาตการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ เช่น การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและโยกย้ายแรมวานตัวถ้าว 3. แอปพลิเคชันหรือมีดึกสว/เป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนในการสนับสนุนด้านเกษตรอินทรีย์ 	<p>ปัจจัยทางเศรษฐกิจ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การชะลอตัวของตลาดโลกและเศรษฐกิจไทย ส่งผลให้ผู้บริโภคมีกำลังซื้อลดน้อยลง 2. ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของไทย ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการส่งออก เนื่องจากก่อให้เกิดการชะงักงันจากการจำหน่ายสินค้าในสกุลเงินอื่นๆ 3. การปรับเพิ่มอัตราค่าแรงขั้นต่ำ ส่งผลให้ผู้ประกอบการแบกรับภาระต้นทุนที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการลดจำนวนพนักงาน และจำนวนผู้ว่าจ้างที่เพิ่มขึ้น 4. ตลาดสมุนไพรในประเทศเพื่อนบ้านมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อส่วนแบ่งการตลาดของผู้ประกอบการในอนาคด
<p>ปัจจัยทางสังคม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คนรุ่นใหม่ออกไปทำงานนอกพื้นที่หรือในเมืองใหญ่ เนื่องจากโอกาสในการทำมาหากินหรือประกอบกิจการในพื้นที่มีน้อย 2. แนวโน้มอัตราส่วนของผู้บริโภคชาวไทยในอนาคดจะเป็นสังคมผู้สูงอายุส่งผลให้ขาดแคลนประชากรวัยทำงานมากขึ้น 3. ผู้บริโภคในปัจจุบันหันมาบริโภคสินค้าผ่านช่องทาง Online มากขึ้น และข้อมูลบนสื่อ Online เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกซื้อสินค้าและบริการของแบรนด์ใหม่เป็นอย่างมาก 	<p>ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้รับการสนับสนุนบริการจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา และสถานวิจัยในด้าน การส่งเสริมการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ไม่มากนักที่ควม 2. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของทีปรึกษา

2.3.4.1 ปัจจัยทางนโยบายและการเมืองที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

1. มาตรฐานกฎระเบียบทางการค้าและการขนส่งภายในกลุ่ม GMS ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และยังมีอุปสรรคบางประการ เช่น เอกสารในการขนส่งสินค้ายังไม่ใช้ภาษากลาง หรือเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง
2. กฎหมายและกฎระเบียบบางอย่างส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ เช่น ผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องการกับขึ้นทะเบียนและการโยกย้ายแรงงานต่างด้าว
3. แผนพัฒนาจังหวัดเชียงรายมีเป้าหมายและมีทิศทางที่ชัดเจนในการสนับสนุนผู้ประกอบการด้านการเพาะปลูกเกษตรอินทรีย์และการแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์

2.3.4.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

1. แนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทย รวมถึงการชะลอตัวของตลาด ส่งผลให้ผู้บริโภคมีกำลังซื้อในการบริโภคลดลง
2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของไทยมีความผันผวนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจส่งออก เนื่องจากก่อให้เกิดภาวะผูกพันจากการจำหน่ายสินค้าในสกุลเงินอื่นๆ
3. นโยบายการปรับเพิ่มอัตราค่าแรงขั้นต่ำ ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระต้นทุนในจ้างแรงงานเพื่อดำเนินธุรกิจที่สูงขึ้น ส่งผลให้เกิดการลดจำนวนพนักงาน และจำนวนผู้ว่างงานในตลาดแรงงานเพิ่มสูงขึ้น
4. แนวโน้มการเจริญเติบโตของคู่แข่งในตลาดสมุนไพรเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศพม่า ทำให้เกิดแนวโน้มการลดลงของส่วนแบ่งทางการตลาดของผู้ประกอบการในอนาคต

2.3.4.3 ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

1. แนวโน้มการเคลื่อนย้ายเข้าทำงานในเมืองใหญ่ของแรงงานรุ่นใหม่ เนื่องจากโอกาสในการทำงานหรือการประกอบกิจการภายในพื้นที่มีน้อย
2. อัตราส่วนประชากรไทยในอนาคตมีแนวโน้มจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความขาดแคลนประชากรวัยแรงงานเพิ่มมากขึ้น
3. พฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบันหันมาใช้บริการสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น รวมถึงผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการได้สะดวกมากขึ้น ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ

2.3.4.4 ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

1. หน่วยงานภาครัฐ สถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษาภายในพื้นที่มีส่วนการสนับสนุนผู้ประกอบการในพื้นที่ในการส่งเสริมและการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ไม่มากเท่าที่ควร
2. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มักมีการกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่เมืองใหญ่เป็นหลัก

2.3.5 แนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงราย

จากข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการตรวจสอบสถานการณ์ผู้ประกอบการ SME สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาได้เป็น 2 แนวทางหลัก ประกอบด้วย การเกษตรแปรรูปครบวงจรและการยกระดับการท่องเที่ยวโดยวางเป้าหมายเชื่อมโยงสินค้าทางเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่ภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 45 แนวทางหลักในการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดเชียงราย

ที่มา: สำนักงานจังหวัดเชียงราย และการวิเคราะห์ของทีปรึกษา

2.3.5.1 แนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของจังหวัดเชียงราย

จากการสำรวจและสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในพื้นที่ แนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเด็น ประกอบด้วย การพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร การพัฒนาชาและกาแฟ และการพัฒนาสมุนไพร โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการพัฒนาด้านสินค้าเกษตร

จากการตรวจสอบสถานการณ์ผู้ประกอบการและการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นโยบายของจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรอินทรีย์ผ่านการเพิ่มปริมาณผลผลิตภายในพื้นที่ รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรปลอดภัยและสินค้าเกษตรอินทรีย์ภายในพื้นที่ โดยการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในการทำเกษตรอินทรีย์อย่างถูกวิธี เพื่อสอดคล้องกับแนวโน้มของตลาดซึ่งมีความนิยมในการหันมาดูแลสุขภาพมากขึ้น นอกจากนี้ นโยบายของจังหวัดยังมุ่งเน้นการพัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรที่มีชื่อเสียงของจังหวัด เช่น ข้าว ลำไย ลิ้นจี่ เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าดังกล่าว รวมถึงสร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิต และศักยภาพของผู้ประกอบการในพื้นที่ เช่น การส่งเสริมศักยภาพแก่ผู้ประกอบการให้สามารถต่อยอดห่วงโซ่มูลค่าการค้าผลิตสินค้า เป็นต้น

2. แนวทางในการพัฒนาสินค้า/กาแฟ

ภาพรวมของนโยบายสนับสนุนผู้ประกอบการของจังหวัดเชียงรายในการสนับสนุนการผลิต กาแฟ ภายในพื้นที่นั้น มุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตและมูลค่าสินค้า พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย รวมถึงมีคุณภาพ เพื่อการขอรับรองมาตรฐานสินค้าในระดับสากล และแสดงถึงคุณภาพของสินค้าตลอดกระบวนการผลิต นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัย และหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคสินค้าภายในปัจจุบัน โดยจากทั้งสองแนวทางขั้นต้นนั้น ยังนับเป็นรากฐานที่ดีของนโยบายการส่งเสริมการวางแผนการค้า เพื่อสร้างโอกาสในการส่งออกสินค้าไปขายยังตลาดใหม่ๆ ภายในประเทศ รวมถึงตลาดต่างประเทศอีกด้วย

3. แนวทางในการพัฒนาสมุนไพร

นอกเหนือจากแนวทางในการพัฒนาสินค้าเกษตร และแนวทางในการพัฒนาสินค้า กาแฟ นโยบายของจังหวัดเชียงรายในภาพรวมนั้นยังมุ่งเน้นการสนับสนุนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าสมุนไพร โดยสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและมีคุณภาพ รวมถึงพัฒนาวิธีการปลูกสมุนไพรในท้องถิ่นที่สำคัญและมีสรรพคุณที่โดดเด่น และนอกจากขายผลผลิตสินค้าสมุนไพรขั้นต้นแล้วนั้น ยังมุ่งส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรของผู้ประกอบการ ให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น รวมถึงสามารถสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวได้ โดยพัฒนาเพื่อใช้เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค โดยในการส่งเสริมดังกล่าวนี้ ยังครอบคลุมถึงการสนับสนุนการยกระดับรูปแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ และพัฒนาสินค้าให้มีมาตรฐานมากขึ้น เพื่อให้สินค้าสมุนไพรนั้น สามารถเข้าถึงตลาดได้อย่างกว้างขวาง

2.3.5.2 แนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

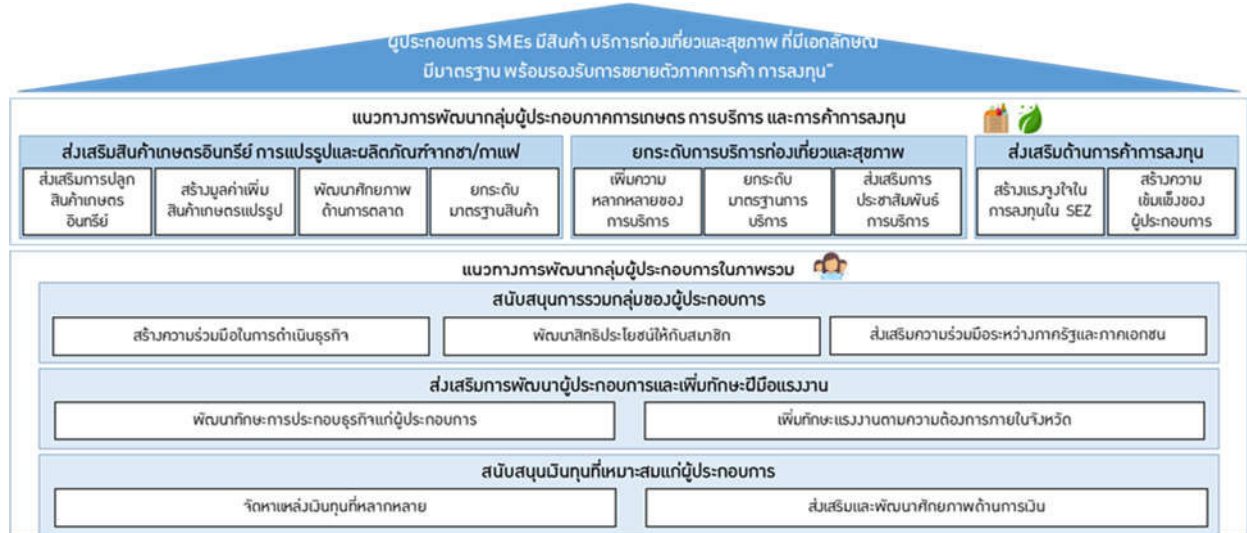
จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ พบว่า จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่เน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความใกล้ชิดธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมล้านนาที่มีชื่อเสียง โดยภายในจังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจที่แตกต่างกันได้มากมาย รวมถึงมีการกระจายตัวอยู่ในหลายพื้นที่ภายในจังหวัด โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่น ได้แก่ วัดพระแก้ว วัดร่องขุ่น พิพิธภัณฑสถานบ้านดำ พระตำหนักดอยตุง เป็นต้น ศูนย์สุขภาพและการพักผ่อนที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ไร่เชิญตะวัน น้ำพุร้อน นอกจากนี้ ภายในจังหวัดยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ไร่บุญรอด ไร่ชาฉุยฟง ภูชี้ฟ้า และดอยผาตั้ง

2.4 ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ในจังหวัดเชียงราย

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการและแนวทางการพัฒนา SME ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่าในการพัฒนาพื้นที่ควรมีการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้วิสัยทัศน์ “ผู้ประกอบการ

SME มีสินค้า บริการท่องเที่ยวและสุขภาพ ที่มีเอกลักษณ์ มีมาตรฐาน พร้อมรองรับการขยายตัวภาคการค้า การลงทุน” ทั้งนี้ จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว สามารถแบ่งแนวทางการพัฒนาเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การ พัฒนาผู้ประกอบการ SME และแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ในแต่ละส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 46 ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้ประกอบการของจังหวัดเชียงราย

2.4.1 ยุทธศาสตร์การส่งเสริม SME ในจังหวัดเชียงราย

จากวิสัยทัศน์และเป้าหมายข้างต้น ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ภายในจังหวัดเชียงรายไว้ 6 ประเด็น ดังนี้

2.4.1.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์จากชา กาแฟ

มุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ภายในจังหวัดในด้านต่างๆ รวมถึงพัฒนาด้านอื่นๆ ที่มีส่วนในการสนับสนุนการจำหน่ายสินค้าดังกล่าว เช่น ด้านการตลาด และมาตรฐานสินค้า โดยประกอบไปด้วยกลยุทธ์ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่

- 1) **ส่งเสริมการปลูกสินค้าเกษตรอินทรีย์** โดยครอบคลุมตั้งแต่การอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในการเพาะปลูก ตลอดจนการจัดทำฐานข้อมูล และการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์
- 2) **สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรแปรรูป** โดยสนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าที่มีอยู่ รวมถึงการพัฒนาความหลากหลายและการแปรรูปสินค้าเพิ่มเติม
- 3) **พัฒนาศักยภาพด้านการตลาด** สนับสนุนการเข้าถึงสินค้าผ่านทางออนไลน์ โดยการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูล อบรมการจัดทำช่องทางจำหน่ายผ่านทางโซเชียลมีเดีย

รวมถึงการอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคผ่านศูนย์กลางกระจายสินค้าเกษตร และการจัดงานแสดงสินค้าที่รวบรวมสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐานโดยเฉพาะ

- 4) **ยกระดับมาตรฐานสินค้า** มุ่งเน้นการควบคุมคุณภาพของการผลิตสินค้าตั้งแต่การแปรรูป การตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ เพื่อให้ได้รับรองมาตรฐานเชิงรายแบรนด์

2.4.1.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับบริการท่องเที่ยวและสุขภาพ

ส่งเสริมการพัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยวและสุขภาพ โดยเน้นพัฒนารูปแบบและความหลากหลายของการให้บริการเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้หลากหลาย รวมถึงการควบคุมมาตรฐานการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ โดยประกอบไปด้วย 3 กลยุทธ์หลัก ดังนี้

- 1) **เพิ่มความหลากหลายของการบริการท่องเที่ยวและสุขภาพ** ส่งเสริมพัฒนาต่อยอดจากศักยภาพของผู้ประกอบการ และวัตถุดิบภายในจังหวัดภายในจังหวัด โดยส่งเสริมการต่อยอดห่วงโซ่คุณค่า เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่า และสร้างรายได้แก่ผู้ประกอบการภายในพื้นที่
- 2) **ยกระดับมาตรฐานการบริการ** มุ่งเน้นการพัฒนาส่งเสริมมาตรฐานของการให้บริการในทุกรูปแบบ ทั้งการบริการด้านสุขภาพ ร้านอาหาร รวมถึงมาตรฐานด้านโรงแรมและที่พัก โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการในการดำเนินการ
- 3) **ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การบริการท่องเที่ยวและการบริการเพื่อสุขภาพ** ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผ่านการจัดทำระบบฐานข้อมูลสถานบริการที่ได้รับมาตรฐานและเผยแพร่ รวมถึงการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวที่หลากหลายภายในจังหวัดและการเดินทางคมนาคมภายในพื้นที่

2.4.1.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมด้านการค้าการลงทุน

เพื่อสอดคล้องกับโอกาสที่จะเกิดขึ้นจากการได้รับการจัดตั้งเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต ซึ่งจะนำมาซึ่งโอกาสทางการค้า และการลงทุนที่เพิ่มขึ้นภายในจังหวัด โดยประกอบไปด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

- 1) **สร้างแรงจูงใจในการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ** เพื่อเป็นการดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนภายในพื้นที่ รวมถึงเพื่อการวางแผนการเติบโตภายในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการพิจารณาผังเมืองและแนวทางการจัดตั้งพื้นที่การผลิตอย่างเหมาะสม
- 2) **สร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ** เพื่อพัฒนาทักษะ และเพิ่มเติมองค์ความรู้ในการประกอบธุรกิจแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผ่านการเสริมสร้างความรู้ด้านกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ

2.4.1.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 สนับสนุนบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มผู้ประกอบการ

เนื่องจากการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ นับว่ามีส่วนช่วยในการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างมาก โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมถึงนับเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และส่งเสริมการทำธุรกิจร่วมกัน ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะครอบคลุมความร่วมมือทั้งในระดับธุรกิจ และในระดับหน่วยงาน โดยประกอบไปด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

- 1) **สร้างความร่วมมือในการดำเนินธุรกิจ** โดยการส่งเสริมการรวมกลุ่มของธุรกิจโดยให้ผู้ประกอบการได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการส่งเสริมการรวมกลุ่มภาคีธุรกิจในทุกกลุ่มธุรกิจภายในพื้นที่
- 2) **พัฒนาสิทธิประโยชน์ให้กับสมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการ** มุ่งเน้นการส่งเสริมการรวมกลุ่มของกลุ่มผู้ประกอบการ เพื่อสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสร้างความร่วมมือทางเทคโนโลยี การวิจัย และการพัฒนา เป็นต้น
- 3) **ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน** เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและผู้ประกอบการ เพื่อส่งเสริมการสร้างตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า

2.4.1.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมองค์ความรู้แก่ผู้ประกอบการและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

ส่งเสริมและยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการในพื้นที่ ให้เป็นผู้ประกอบการที่มองการณ์ไกล สามารถสร้างและบริหารธุรกิจได้อย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานตามความต้องการและทิศทางการพัฒนาของจังหวัดในอนาคต ซึ่งจะสามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้ทั้งหมด 2 กลยุทธ์ ได้แก่

- 1) **พัฒนาทักษะการประกอบธุรกิจแก่ผู้ประกอบการ** โดยการให้คำแนะนำอย่างเหมาะสมในการพัฒนาธุรกิจแก่ผู้ประกอบการ เช่น การเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารเงินทุน รวมถึงการสนับสนุนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ SME และการขึ้นทะเบียนนิติบุคคล
- 2) **พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานตามความต้องการในจังหวัด** โดยมุ่งเน้นการเพิ่มพูนทักษะให้แก่แรงงานในกลุ่มเกษตรอินทรีย์ และแรงงานในภาคบริการ เช่น การท่องเที่ยวและการโรงแรม รวมถึงธุรกิจบริการด้านสุขภาพต่างๆ อย่างเหมาะสม

2.4.1.6 ยุทธศาสตร์ที่ 6 เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการ

เนื่องจากปัจจัยด้านเงินทุน นับเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การบริหารจัดการด้านเงินทุนในปัจจุบัน ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงนำมาพัฒนาเป็นกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมด้านเงินทุนแก่ผู้ประกอบการ 2 กลยุทธ์ ดังนี้

- 1) **จัดหาแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย** โดยการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการเงินภายในพื้นที่ เพื่อจัดหาแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมแก่ผู้ประกอบการ เช่น แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ และการส่งเสริมความรู้ด้านแหล่งเงินทุนทางเลือกแก่ผู้ประกอบการ
- 2) **ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการเงิน** ผ่านการสร้างความเข้าใจในการจัดทำบัญชีและการจัดทำแผนธุรกิจ รวมถึงการจัดให้มีพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาด้านการเงินในการวางแผนและการบริการเงินทุนแก่ผู้ประกอบการภายในพื้นที่

2.4.2 แผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ในจังหวัดเชียงราย

จากกรอบประเด็นยุทธศาสตร์ข้างต้นในแต่ละประเด็น ประกอบด้วยแผนปฏิบัติการส่งเสริม SME ในแต่ละประเด็น ซึ่งมีกลยุทธ์แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความต้องการพัฒนาภายในพื้นที่ โดยระบุถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.4.2.1 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์จากชา กาแฟ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่

1. ส่งเสริมการปลูกสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยมีแนวทางการพัฒนา 3 โครงการ ดังนี้

1.1 โครงการส่งเสริมและอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการในการจัดการเพาะปลูกเกษตรอินทรีย์

รายละเอียดเบื้องต้น: จัดอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการธุรกิจเพาะปลูกเกษตรอินทรีย์ ถึงความสำคัญและประโยชน์ของการปลูกพืชแบบอินทรีย์ รวมถึงเผยแพร่ข้อมูลแนวทางการเพาะปลูกที่ได้รับมาตรฐาน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด

1.2 โครงการจัดทำฐานข้อมูลผู้ประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐาน

รายละเอียดเบื้องต้น: รวบรวมข้อมูลผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์ภายในจังหวัด ผลิตภัณฑ์แนะนำในแต่ละธุรกิจ และจัดทำเป็นฐานข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้บริโภค

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.3 โครงการให้ความรู้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกแบบบูรณาการ (Planning & Zoning)

รายละเอียดเบื้องต้น: เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น การจัด zoning แยกสัดส่วนระหว่างผลผลิตสำหรับการค้าขายขั้นต้น และผลผลิตเพื่อการนำไปแปรรูป เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของธุรกิจระหว่างการผลิตและการตลาด รวมถึงการหมุนเวียนของสินค้าและการบริหารทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด

2. สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรแปรรูป โดยมีแนวทางการพัฒนา 4 โครงการ ดังนี้

2.1 โครงการพัฒนาสินค้าประจำจังหวัด (Product Champion) โดยใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมในการต่อยอดจากสินค้าที่มีอยู่ในพื้นที่

รายละเอียดเบื้องต้น: -คัดเลือกสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพของจังหวัด เช่น ข้าวเหนียวเขี้ยวงู ชา กาแฟ, สับปะรด, สมุนไพรที่เป็นสินค้าเด่นของจังหวัด จากนั้นร่วมมือกับสถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษาในพื้นที่ เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพภายในจังหวัด เช่น แยมชาเขียว หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์เมี่ยง (ชาหมัก)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พัฒนาการจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, สถาบันวิจัย/สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประจำจังหวัด

2.2 โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความหลากหลายให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

รายละเอียดเบื้องต้น: สร้างความร่วมมือกับสถาบันวิจัย/การศึกษาในพื้นที่เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปชนิดใหม่จากสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพภายในจังหวัด ทั้งข้าวเหนียวเขี้ยวงู สับปะรด ชา/กาแฟ และสมุนไพร เช่น การใช้สมุนไพรหญ้าหวานทดแทนน้ำตาลในการบริโภคชา กาแฟ การพัฒนาสินค้าสปา สินค้าเพื่อสุขภาพ เครื่องสำอาง จากสมุนไพรในพื้นที่

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พัฒนาการจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษาในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประจำจังหวัด

2.3 โครงการประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปสินค้าเกษตร โดยต่อยอดจากภูมิปัญญาดั้งเดิมในพื้นที่

รายละเอียดเบื้องต้น: รวบรวมองค์ความรู้การเกษตรในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการเกษตรขั้นต้น การแปรรูป รวมทั้งเทคโนโลยีต่างๆ ที่สนับสนุนการเกษตร พร้อมทั้ง

เผยแพร่ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการ เพื่อนำไปเป็นแนวคิดในการต่อยอดสินค้าต่างๆ ต่อไป

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พัฒนาชุมชนจังหวัด, เกษตรจังหวัด

2.4 โครงการ Matching Core Product กับภาคส่วนต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ จากวัตถุดิบที่มีศักยภาพในพื้นที่

รายละเอียดเบื้องต้น: สร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการแต่ละประเภททั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อสร้างสินค้าใหม่ ผ่านการร่วมมือกันระหว่างกลุ่มผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น การหาผู้ผลิตแบรนด์เพื่อนำผ้าคูบัวมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าตามแฟชั่นที่ตรงกับความต้องการของตลาด

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พัฒนาการจังหวัด, อุตสาหกรรมจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประจำจังหวัด

3. พัฒนาศักยภาพด้านการตลาด โดยมีแนวทางการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้

3.1 โครงการรวบรวมข้อมูล (Digital Content) เกี่ยวกับสินค้าและบริการของจังหวัดผ่านสื่อออนไลน์

รายละเอียดเบื้องต้น: การจัดทำช่องทางออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เด่น หรือของดีประจำเดือนภายในพื้นที่ ซึ่งควรมีการหมุนเวียนการโปรโมทสินค้าใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.2 โครงการอบรมการจัดทำช่องทางจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์

รายละเอียดเบื้องต้น: การพัฒนาผู้ประกอบการให้ใช้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เด่น หรือของดีประจำเดือนภายในพื้นที่ ซึ่งควรมีการหมุนเวียนการโปรโมทสินค้าใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการซื้อผลิตภัณฑ์ รวมถึงสร้างฐานลูกค้ากลุ่มใหม่เพิ่มเติม พร้อมทั้งวิเคราะห์และศึกษาพฤติกรรมกลุ่มลูกค้าของผลิตภัณฑ์ เพื่อเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคและสามารถพัฒนาแนวทางการทำการตลาดที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พัฒนาการจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.3 โครงการนำร่องศูนย์กลางการกระจายสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์แปรรูปทั้ง Food และ Non-Food ที่เป็นผลิตภัณฑ์ของจังหวัด

รายละเอียดเบื้องต้น: ริเริ่มจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้า เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การขนส่งสินค้าไปยังผู้บริโภคหรือลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด

3.4 โครงการจัดแสดงสินค้าที่ได้รับตรา “เชียงรายแบรนด์”

รายละเอียดเบื้องต้น: ดำเนินการจัดเทศกาลงานแสดงสินค้า เช่น งานเทศกาลอาหารปลอดภัย งานเทศกาลอาหารเพื่อสุขภาพ ในพื้นที่จังหวัด และจังหวัดอื่นๆ โดยคัดเลือกเฉพาะสินค้า/บริการที่ได้รับตราเชียงรายแบรนด์ เพื่อสนับสนุนให้สินค้า/บริการที่มีคุณภาพมีโอกาสได้ขยายตลาดต่อไป

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4. ยกระดับมาตรฐานสินค้า โดยมีแนวทางการพัฒนา 5 โครงการ ดังนี้

4.1 โครงการอบรมเกี่ยวกับพื้นฐานมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป รวมถึงขั้นตอนที่จำเป็นในการขอรับรองมาตรฐานสินค้าในการผลิตและจัดจำหน่าย

รายละเอียดเบื้องต้น: ส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของมาตรฐานการเพาะปลูก และผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปรวมถึงขั้นตอนที่จำเป็นในการขอรับรองมาตรฐานสินค้าในการผลิตและจัดจำหน่าย เช่น มาตรฐาน Q, มาตรฐาน GAP

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด

4.2 โครงการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้าและการผลิตสินค้า

รายละเอียดเบื้องต้น: ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้การบริหารจัดการด้านการผลิต อย่างมีคุณภาพ และมาตรฐาน เช่น มาตรฐาน GMP การตรวจสอบคุณภาพสินค้า

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด

4.3 โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐาน และมีความทันสมัยตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน

รายละเอียดเบื้องต้น: ปรับรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัย สามารถรักษาคุณภาพของสินค้า รวมทั้งมีภาพลักษณ์ที่ดี และตรงกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าในตลาดต่างๆ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: อุตสาหกรรมจังหวัด, สถาบันการศึกษาภายในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4.4 โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการเพื่อให้ได้การรับรองตราสินค้า “เชียงรายแบรนด์ (Chiangrai Brand)”

รายละเอียดเบื้องต้น: ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการภายในจังหวัดเชียงรายได้มีการพัฒนามาตรฐานสินค้าให้ดีขึ้น มีคุณภาพ เพื่อให้ได้รับตรา “เชียงรายแบรนด์” ซึ่งจะสร้างการยอมรับ และความน่าเชื่อถือในด้านของคุณภาพของสินค้าและบริการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4.5 โครงการสนับสนุนผู้ประกอบการให้ตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์

รายละเอียดเบื้องต้น: ประชาสัมพันธ์ และคัดเลือกผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการคูปอง OSMEP Voucher สำหรับการตรวจวิเคราะห์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้ประกอบการที่สนใจ เพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของจังหวัด

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: อุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.2.2 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับบริการท่องเที่ยวและสุขภาพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. **เพิ่มความหลากหลายของบริการท่องเที่ยวและสุขภาพ โดยมีแนวทางการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้**

1.1 **โครงการพัฒนาการบริการท่องเที่ยวและสุขภาพ**

รายละเอียดเบื้องต้น: พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของจังหวัดทั้งในเชิงศิลปวัฒนธรรม เชิงธรรมชาติและเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามฤดูกาล (Agro Tourism) พัฒนาศูนย์บริการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมและบำบัดรักษาสุขภาพครบวงจร

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

1.2 โครงการพัฒนารูปแบบและต่อยอดการบริการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในจังหวัด

รายละเอียดเบื้องต้น: ส่งเสริมการให้บริการที่สอดคล้องกับวัตถุดิบภายในพื้นที่ เช่น การอบสมุนไพร การสครับผิว สมุนไพรบำบัด รวมถึงการต่อยอดห่วงโซ่คุณค่าภายในพื้นที่ เช่น การใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดจากสมุนไพรในโรงแรมภายในพื้นที่

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สาธารณสุขจังหวัด, พาณิชยจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. ยกระดับมาตรฐานการบริการ โดยมีแนวทางการพัฒนา 3 โครงการ ดังนี้

2.1 โครงการประเมินศักยภาพและอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้ประกอบการที่สนใจ

รายละเอียดเบื้องต้น: ให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบริการด้านสุขภาพและความงาม และจัดให้พนักงานได้รับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสมจากหน่วยงานที่ได้รับการรับรอง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สาธารณสุขจังหวัด

2.2 โครงการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานด้านร้านอาหาร และร้านอาหารเกษตรอินทรีย์

รายละเอียดเบื้องต้น: ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการด้านร้านอาหาร ให้มีการดำเนินงานที่ถูกต้องลักษณะ มีมาตรฐานทั้งในด้านการจัดการพื้นที่ภายในร้าน การประกอบอาหาร เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: กระทรวงมหาดไทย, สาธารณสุขจังหวัด, พาณิชยจังหวัด

2.3 โครงการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานด้านโรงแรมและที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวหรือบุคคลทั่วไป

รายละเอียดเบื้องต้น: ให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการบริการและมาตรฐานโรงแรมและที่พัก เช่น การอบรมพนักงานโรงแรม ทักษะด้านการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ การให้ข้อมูลทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐานห้องพัก เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, กระทรวงมหาดไทย

3. ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การบริการ โดยมีแนวทางการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้

3.1 โครงการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัด

รายละเอียดเบื้องต้น: - รวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบเส้นทางสายสุขภาพ (Health Route)
- จัดทำแผนการเดินทางโดยระบบคมนาคมภายในพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

3.2 โครงการจัดทำระบบ (Database) สถานบริการด้านสุขภาพที่ได้รับมาตรฐานในจังหวัด

รายละเอียดเบื้องต้น: จัดทำฐานข้อมูลสถานบริการด้านสุขภาพที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้อง มีมาตรฐาน พร้อมทั้งเผยแพร่ให้ข้อมูลเบื้องต้นด้านราคา รูปแบบการให้บริการ ทำเลที่ตั้ง แก่นักท่องเที่ยวให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก โดยการต่อยอดจากรากฐานข้อมูลเดิมของ สบส. เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในกับนักท่องเที่ยวให้ได้รับบริการที่มีมาตรฐานในขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการที่มีมาตรฐานจะมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ธุรกิจเพิ่มขึ้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สาธารณสุขจังหวัด, ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, กองสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.)

2.4.2.3 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมด้านการค้าการลงทุน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

1. สร้างแรงจูงใจในการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 โครงการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

รายละเอียดเบื้องต้น: พัฒนามาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการมาลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) โดยสร้างความร่วมมือกับสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเพื่อหาแนวทางการจัดตั้งโรงงานการผลิต/การบริการในพื้นที่ โดยพิจารณาเงื่อนไขผังเมืองอย่างเหมาะสม

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, อุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด

2. สร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการการค้าชายแดน โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1 โครงการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการด้านการค้าชายแดน

รายละเอียดเบื้องต้น: อบรมพัฒนาความรู้/ทักษะการประกอบธุรกิจตัวแทนนำเข้า/ส่งออกสินค้า (Shipping) โดยเสริมความรู้ด้านกฎหมาย ภาษี ของประเทศพม่า ลาว และจีน ข้อควรรู้/ข้อควรระวังในการดำเนินธุรกิจ พร้อมทั้ง

พัฒนาทักษะด้านภาษา ทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาจีน สำหรับ
การติดต่อสื่อสารกับคู่ค้าในประเทศต่างๆ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, สถาบันการศึกษาภายในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริม
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.2.4 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 4 สนับสนุนบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 3
กลยุทธ์ ได้แก่

1. **สร้างความร่วมมือในการดำเนินธุรกิจระหว่างเครือข่าย โดยมีแนวทางในการพัฒนา 2 โครงการ
ดังนี้**

1.1 **ประชาสัมพันธ์ถึงประโยชน์ในการรวมกลุ่มทางธุรกิจ**

รายละเอียดเบื้องต้น: ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในจังหวัดตระหนัก
ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการใน
พื้นที่ และเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ
แข่งขันกับกลุ่มผู้ประกอบการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: หอการค้าจังหวัด, สภาอุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม

1.2 **สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ประกอบการและสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ**

รายละเอียดเบื้องต้น: สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ประกอบการที่อยู่กลุ่มธุรกิจ/อุตสาหกรรม
เดียวกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ที่เป็น
ประโยชน์ต่อกันและกัน รวมถึงการสร้างร่วมมือระหว่าง
ผู้ประกอบการที่อยู่ในห่วงโซ่ธุรกิจเดียวกัน เพื่อลดจำนวนพ่อค้าคน
กลาง และลดขั้นตอนในการจัดจำหน่าย รวมถึงเพื่อกระจายรายได้
ให้กับผู้ประกอบการชั้นต้น รวมถึงการรวมกลุ่มที่มีความหลากหลาย
ของประเภทธุรกิจ เพื่อเปิดโอกาสในการสร้างความร่วมมือ และ
เชื่อมโยงธุรกิจในพื้นที่

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: หอการค้าจังหวัด, สภาอุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม

2. **พัฒนาสิทธิประโยชน์ให้กับสมาชิก โดยมีแนวทางหลักในการพัฒนา ดังนี้**

2.1 **รับฟังความต้องการและพัฒนาสิทธิประโยชน์ให้กับสมาชิกแต่ละกลุ่ม**

รายละเอียดเบื้องต้น: จัดการประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินธุรกิจแต่ละ
ประเภทในจังหวัด และร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือ และ
สิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้กับสมาชิกในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นสิทธิประโยชน์

ด้านการค้า ระหว่างสมาชิกในจังหวัด/จังหวัดอื่นๆ หรือสิทธิประโยชน์
ด้านการเงิน จากความร่วมมือกับธนาคารต่างๆ เป็นต้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: หอการค้า, สมาอุตสาหกรรม, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อม

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยมีแนวทางในการพัฒนา 1 โครงการ ดังนี้

3.1 พัฒนากลไกการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน

รายละเอียดเบื้องต้น: พัฒนาช่องทางการติดต่อ และการสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่ม
ผู้ประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างความเข้าใจ
ในการพัฒนาจังหวัดในทิศทางเดียวกัน และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่
เกิดขึ้นภายในจังหวัดได้อย่างรวดเร็วขึ้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: หอการค้าจังหวัด, สมาอุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.2.5 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างองค์ความรู้แก่ผู้ประกอบการและพัฒนาทักษะฝีมือ แรงงาน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

1. พัฒนาทักษะการประกอบธุรกิจแก่ผู้ประกอบการ โดยมีแนวทางการพัฒนา 4 โครงการ ดังนี้

1.1 โครงการที่เลี้ยงธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่

รายละเอียดเบื้องต้น: คัดเลือกผู้ประกอบการใหม่ เพื่อเข้าร่วมโครงการที่เลี้ยงธุรกิจ โดย
มุ่งเน้นการพัฒนาธุรกิจตลอด value chain ทั้งด้านการวิจัยพัฒนา
สินค้า การบริหารจัดการกระบวนการผลิต การขนส่ง การศึกษาและ
กระจายสินค้าเข้าสู่ตลาด รวมถึงการบริหารจัดการด้านการเงิน เพื่อให้
ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สมาอุตสาหกรรมจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม

1.2 โครงการจัดอบรมการบริหารกิจการและขยายกิจการอย่างไม่มีหนี้สินให้แก่ผู้ประกอบการที่ สนใจ

รายละเอียดเบื้องต้น: เน้นกลุ่มผู้ประกอบการที่ต้องการขยายกิจการแต่ติดปัญหาเรื่องขาด
ความเข้าใจในการบริหารจัดการงบประมาณ และไม่กล้าขยายกิจการ
โดยเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ตั้งแต่เริ่มกู้เงินและให้คำปรึกษาการวางแผน
ผ่อนเงินเป็นงวดๆ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, สถาบันการเงินภายในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริม
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.3 โครงการสนับสนุนการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ SME สำหรับเกษตรกรยุคใหม่

รายละเอียดเบื้องต้น: ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเข้าใจถึงการเป็นผู้ประกอบการ SME รวมถึงสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อให้มีผู้ประกอบการ SME ในภาคการเกษตรมากขึ้น โดยเริ่มต้นจากการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พร้อมทั้ง ให้ความรู้ด้านการวางแผนด้านการจัดการต้นทุนการผลิต และพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง รวมถึงการต่อยอดผลิตภัณฑ์

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: แรงงานจังหวัด, เกษตรจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.4 โครงการยกระดับผู้ประกอบการรายย่อยสู่การเป็นนิติบุคคล

รายละเอียดเบื้องต้น: สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการ SME รายย่อยให้จดทะเบียนนิติบุคคลมากขึ้น ทั้งด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี และการสนับสนุนทางการเงิน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: พาณิชย์จังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. เพิ่มทักษะแรงงานตามความต้องการภายในจังหวัด โดยมีแนวทางการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้

2.1 โครงการจัดหลักสูตรฝึกอบรมพนักงานทั่วไปในแต่ละประเภทของกลุ่มธุรกิจ

รายละเอียดเบื้องต้น: เน้นการฝึกทักษะฝีมือในกลุ่มแรงงานด้านเกษตรอินทรีย์/เกษตรแปรรูป และกลุ่มงานบริการทั้งด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการบริการสุขภาพ โดยเฉพาะทักษะการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคต

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: เกษตรจังหวัด, แรงงานจังหวัด, พัฒนาการจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.2 โครงการจัดอบรมพัฒนาทักษะด้านการท่องเที่ยวสปาและสุขภาพ

รายละเอียดเบื้องต้น: พัฒนาทักษะฝีมือในกลุ่มแรงงานที่ให้บริการในธุรกิจการท่องเที่ยว สปา และการบริการเพื่อสุขภาพให้ได้มาตรฐาน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: แรงงานจังหวัด, สาธารณสุขจังหวัด, พัฒนาการจังหวัด, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.4.2.6 แผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ที่ 6 เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

1. จัดหาแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย โดยมีแนวทางการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้

1.1 โครงการจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาทางการเงินในการหมุนเวียนทางธุรกิจ หรือต้องการเงินกู้เพื่อขยายกิจการ

รายละเอียดเบื้องต้น: สสว. สร้างความร่วมมือกับสถาบันการเงิน เพื่อสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ประกอบการ โดยผู้ประกอบการจะต้องขึ้นทะเบียน SME กับทาง สสว. และให้ สสว. ทำหน้าที่เป็นผู้ให้การรับรอง โดยคัดกรองจากข้อกำหนดหรือเกณฑ์ต่างๆ ตามที่ สสว. กำหนด

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สถาบันการเงินภายในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.2 โครงการส่งเสริมความรู้เรื่องแหล่งเงินทุนทางเลือกให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่หรือผู้ประกอบการที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินต่าง ๆ

รายละเอียดเบื้องต้น: ประชาสัมพันธ์แหล่งเงินทุนทางเลือกที่มีในปัจจุบัน ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการด้าน Tech Start-up พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนทางเลือกดังกล่าวให้แก่ผู้ประกอบการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สถาบันการเงินภายในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการเงิน โดยมีแนวทางการพัฒนา 2 โครงการ ดังนี้

2.1 โครงการอบรมด้านการวางแผนทางการเงินจากสถาบันการเงิน การจัดทำบัญชี และการวางแผนธุรกิจในพื้นที่

รายละเอียดเบื้องต้น: สร้างความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน/เงินโอนและรูปแบบของเงินกู้/สินเชื่อต่างๆ พร้อมทั้งอบรมขั้นตอน แนวคิด วิธีการวางแผนการเงินให้แก่ผู้ประกอบการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สถาบันการเงินภายในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.2 โครงการจัดการประเมินศักยภาพทางการเงินของผู้ประกอบการ และบริการที่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาทางการเงิน

รายละเอียดเบื้องต้น: คัดเลือกกลุ่มผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาทางการเงิน แต่ยังมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเข้าร่วมโครงการ โดยให้สถาบัน

การเงินในจังหวัดเป็นพี่เลี้ยงในการวางแผน และการบริหาร ด้าน
การเงินให้กับผู้ประกอบการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: สถาบันการเงินภายในพื้นที่, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม

2.4.3 โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการของจังหวัดเชียงราย

จากยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการที่ได้กล่าวถึงข้างต้น สามารถสรุปเป็นโครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ในจังหวัดเชียงรายเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. **ส่งเสริมการปลูกสินค้าเกษตรอินทรีย์** จากการศึกษาพบว่า เชียงรายถือว่าเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านเกษตรและสามารถทำการเพาะปลูกได้หลากหลาย แต่ตลาดที่มีแนวโน้มจะเติบโตในอนาคต คือ ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเริ่มเป็นที่ต้องการของประชาชนที่หันมาใส่ใจในสุขภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงถือเป็นโอกาสที่ดีของเชียงราย เนื่องจากมีเกษตรกรบางส่วนเริ่มจะหันมาทำเกษตรอินทรีย์ก่อนพื้นที่อื่น โดยภาครัฐควรจะให้การส่งเสริมและสนับสนุนตามแนวทาง ดังนี้

- 1.1 **ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกที่หลากหลาย** เพื่อให้สินค้าทางการเกษตรในพื้นที่ที่มีความหลากหลาย ลดการแข่งขันทางด้านราคาสินค้าระหว่างเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการจัดสรรพื้นที่ทางการเกษตร เนื่องจากพืชอินทรีย์จำเป็นต้องอยู่ในพื้นที่ที่ปลอดสารพิษและเคมี ตลอดจนการพัฒนาตลาดและราคาสินค้าอินทรีย์ให้มีมูลค่าที่สูงมากขึ้น

2. **ยกระดับมาตรฐานสินค้า** ผลผลิตส่วนใหญ่ในจังหวัดเชียงรายถือว่ามีความหลากหลายพอสมควร แต่ยังคงขาดในเรื่องของการพัฒนามาตรฐานของสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ ซึ่งการยกระดับมาตรฐานดังกล่าวจะช่วยดึงดูดผู้บริโภคให้ซื้อสินค้าในพื้นที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งในการพัฒนาผู้ประกอบการ SME ในพื้นที่ควรให้ความสำคัญกับการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ตามแนวทางใน 2 แนวทางดังนี้

- 2.1 **พัฒนามาตรฐานสินค้า** ส่งเสริมการอบรมองค์ความรู้ด้านมาตรฐานที่จำเป็นเบื้องต้นในการผลิตสินค้า และมาตรฐานเพื่อการส่งออก เพื่อยกระดับผู้ประกอบการให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นและตระหนักถึงการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการอยู่เสมอ

- 2.2 **พัฒนาบรรจุภัณฑ์** ให้ความทันสมัย มีเอกลักษณ์ และดึงดูดผู้บริโภค เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากสินค้าอื่นๆ ที่มีลักษณะเหมือนกัน พร้อมทั้งโชว์เอกลักษณ์หรือจุดเด่นของสินค้าออกมาได้

3. เพิ่มความหลากหลายของการบริการท่องเที่ยวและสุขภาพ จังหวัดพิษณุโลกถือว่าเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายในด้านของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นโอกาสอันดีของผู้ประกอบการในพื้นที่ ซึ่งสามารถพัฒนาและต่อยอดกิจกรรมทางด้านการบริการให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาภายในพื้นที่ โดยอาศัยวัดพุทธที่มีศักยภาพและเป็นเอกลักษณ์ประจำจังหวัด โดยมีแนวทางในการพัฒนาดังกล่าว ดังนี้

3.1 พัฒนารูปแบบและต่อยอดการบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในจังหวัด เนื่องจากจังหวัดเชียงรายถือว่ามีวัดพุทธหรือสินค้าภายในพื้นที่ที่ค่อนข้างหลากหลาย และสามารถนำมาประยุกต์เข้ากับการบริการภายในพื้นที่ได้ เช่น การนำกากกาแฟ มาใช้ในการทำสปาผิว หรือการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนิเวศ ที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถลองทำการเพาะปลูกต่างๆ เป็นต้น

ภาคผนวก การจัดลำดับของเมืองในรายภาค ปี พ.ศ. 2600

จากการศึกษาข้อมูลการจัดลำดับของเมืองในรายภาค ปี พ.ศ. 2600 ของกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้มีการจัดลำดับเมืองสำคัญของประเทศไทยไว้ 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดดังตาราง

ตารางภาคผนวก 1 การจัดลำดับเมืองจำแนกรายภูมิภาค

ลำดับเมือง	กทม. และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ลำดับเมืองที่ 1 (*หมายเหตุ: เมืองศูนย์กลาง ภูมิภาค)	-นครปฐม	-สระบุรี -หัวหิน -ราชบุรี	-พัทธยา -ชลบุรี -ฉะเชิงเทรา -ระยอง	-เชียงใหม่* -พิษณุโลก -เชียงราย -นครสวรรค์	-นครราชสีมา* -ขอนแก่น* -อุดรธานี -อุบลราชธานี -มุกดาหาร	-หาดใหญ่* -ภูเก็ต* -สุราษฎร์ธานี -นครศรีธรรมราช -สงขลา -ปัตตานี
ลำดับเมืองที่ 2	-นนทบุรี -คลองหลวง -ปากเกร็ด -สมุทรปราการ -สมุทรสาคร -รังสิต -ท่าโขลง -สามพราน -บางปู -ปทุมธานี -บางเสาธง	-นครศรีอยุธยา -ลพบุรี -ชะอำ -สุพรรณบุรี -กาญจนบุรี -เพชรบุรี -สมุทรสงคราม	-แหลมฉบัง -มาบตาพุด -ตราด -นครนายก -ปราจีนบุรี -จันทบุรี -บ้านฉาง -เจ้าพระยาสุร- ศักดิ์ (อ่าวอุดม) -อรัญประเทศ	-ลำปาง -สุโขทัยธานี -อุดรดิตถ์ -แม่ฮ่องสอน -อุทัยธานี -เพชรบูรณ์ -แม่สอด -พะเยา -ตาก -ลำพูน -แม่สาย	-หนองคาย -สกลนคร -มหาสารคาม -นครพนม -บุรีรัมย์ -สุรินทร์ -ร้อยเอ็ด -เลย -ปากช่อง	-เกาะสมุย -ตรัง -ยะลา -นราธิวาส -ระนอง -ป่าตอง -กระบี่ -พังงา -ชุมพร -สุโขทัย -ป่าดงเบงกาลี
ลำดับเมืองที่ 3	-ลำโพงเหนือ -บางพลี -อ้อมน้อย -ธัญบุรี -บางเมือง -ลำโพงใต้ -บางบัวทอง -อ้อมใหญ่ -ลาดหลุม -ด่านสำโรง -พระประแดง -คูคต -ศาลายา -กำแพงแสน	-ประจวบคีรีขันธ์ -อ่างทอง -ชัยนาท -อโยธยา -สิงห์บุรี -พระพุทธบาท -หนองแค -สองพี่น้อง -อินทร์บุรี -แก่งคอย -ม่วงเหล็ก -ลูกแล -ลำน้ำราษี -บ้านหมี่	-แสนสุข -บ้านสวน -บ้านปลวกแดง -บ้านบึง -ศรีราชา -สระแก้ว -ห้วยใหญ่ -บางวัว -องครักษ์ -บ้านแพ -บางพระ -แหลมงอบ -อ่างศิลา -เมืองเก่า	-แพร่ -หล่มสัก -น่าน -กำแพงเพชร -เวียงเชียงของ -เวียงเชียงแสน -เขลางค์นคร (ชมพู) -บ้านกาด -สวรรคโลก -แม่ใจ -ห้างฉัตร -ตะพานหิน -ข้างเฝือก	-กาฬสินธุ์ -หนองบัวลำภู -ยโสธร -ชัยภูมิ -ศรีสะเกษ -ชุมแพ -อุบล -นางรอง -อำนาจเจริญ -วารินชำราบ -เมืองพล -พิบูลมังสาหาร -บ้านไผ่ -หนองบัว	-พัทลุง -สตูล -เบตง -คลองแห -เหนือคลอง -ทุ่งสง -กันตัง -เทพกระษัตรี -คอหงส์ -ควนลัง -ปากพนัง -ตะกั่วป่า -ปากน้ำชุมพร -บ่อทอง

งานจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรายสาขา/รายพื้นที่/รายประเด็น:
การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland)

ลำดับเมือง	กทม. และ ปริมณฑล	กลาง	ตะวันออก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
	-แพรक्षा -นครชัยศรี -ธรรมศาลายา -บางป่อ -สนั่นรักษ์ -บางกรวย -กระทุ่มแบน	-บ้านโป่ง -ท่าผา -ท่ายาง -ปราณบุรี -วิหารแดง -จอมบึง -สามชุก -โคกสำโรง -ปากท่อ -โพธาราม -ท่าเรือพระแท่น -เสนา	-นาจอมเทียน -เมืองแกลง -คลองตำหรุ -วัฒนานคร -พนัสนิคม -สุนทรภู่ -ขลุง	-พิจิตร -สันกำแพง -แม่จัน -ตากลี -เวียงฝาง -ศรีสำโรง -แม่ริม -หนองบัว -ยางน่อง -เมืองพาน -เกาะคา -เด่นชัย -วังทอง -วิเชียรบุรี -ชุมแสง -บางมูลนาก	-บัวใหญ่ -ท่าบ่อ -ธาตุพนม -โชคชัย -กันทรลักษณ์ -สูงเนิน -กลางดง -ประโคนชัย -สีคิ้ว -ลำปลายมาศ -สว่างแดนดิน -น้ำพอง -พังโคน	-ท้ายเหมือง -สะเดา -บ้านพรุ -บ้านส้อง -กำแพง -อ่าวลึกใต้ -หนองจิก -คลองท่อมใต้ -กระบี่ -กะเปอร์ -ปะทิว -แฉ่ง -ปะนาระ -หลังสวน -ท่าข้าม -นาสาร
ลำดับเมืองที่ 4	เมืองที่เหลือทั้งสิ้น 921 แห่ง					

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม

